

การกำกับภาพยนตร์สารคดี
เรื่อง " โรงบำบัดน้ำเสีย "
DOCUMENTARY FILM
" WASTEWATER TREATMENT OF FACILITY "

นางสาวอุมาพร ตันติยาทร
MS. UMAPORN TANTIYATORN

เลขหน้.....
เลขทะเบียน..... 41129
วัน, เดือน, ปี 18 S.A. 2544

b.....
i.....

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
ภาควิชาศิลปะศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2543

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การกำกับภาพยนตร์สารคดี
เรื่อง " โรงบำบัดน้ำเสีย "
WASTEWATER TREATMENT OF FACILITY

โดย
นส. อูมาพร ตันติยาทร
MS.UMAPORN TANTIYATORN

วันที่ 9 ก.ค. 44

อาจารย์ที่ปรึกษา - อาจารย์วิศักดิ์ รักใหม่

วันที่ 11 กค. 44

หัวหน้าภาควิชาศิลปะ - ผศ.จระพงษ์ ภูมิจิตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อโครงการ การกำกับภาพยนตร์สารคดี เรื่อง "โรงบำบัดน้ำเสีย"
WASTEWATER TREATMENT OF FACILITY
: THE DIRECTING OF DOCUMENTARY FILM
ชื่อ นางสาว อุมภาพร ตันติยาทร
สาขา ภาพยนตร์และวีดิโอ ภาควิชาานิเทศศิลป์
คณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ รวีศักดิ์ รักใหม่
ปีการศึกษา 2543

บทคัดย่อ

โครงการการศึกษากำกับภาพยนตร์สารคดีแนวสังคมเรื่อง โรงบำบัดน้ำเสีย เป็นโครงการที่มุ่งนำเสนอถึงชีวิตของชุมชนในท้องถิ่นที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากโรงบำบัดน้ำเสียที่กำลังดำเนินการก่อสร้างอยู่ในชุมชนของพวกเขา โดยเรื่องจะเน้นไปที่เหตุใดคนในชุมชนจึงคัดค้านโครงการที่บำบัดหรือเยียวยาสิ่งแวดล้อมโครงการนี้ ปัญหาจะเริ่มจากการที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ไม่ยอมทำการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม หรือจัดทำประชาพิจารณ์ก่อนการดำเนินการก่อสร้าง ทั้งๆ ที่โครงการนี้เป็นโครงการบำบัดน้ำเสียที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยใช้งบประมาณของรัฐสูงถึง 23,000 ล้านบาท อีกทั้ง 70 % ของคนในชุมชนประกอบอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และทำประมงชายฝั่ง พวกเขาเกรงว่าจะได้รับผลกระทบจากสารพิษตกค้างในน้ำทิ้งของโครงการที่จะปล่อยลงสู่ทะเลวันละ 525,000 ลูกบาศก์เมตร สารพิษตกค้างนี้อาจทำลายระบบนิเวศวิทยาทางทะเลอ่าวไทย ที่เป็นเหมือนอู่ข้าวอู่น้ำของคนในชุมชน ตามเหตุแล้วปัญหาน้ำเน่าเสียไม่ได้เกิดที่ชุมชนเป็นผู้ทำ แต่เกิดจากความไม่เอาใจใส่ของโรงงาน และการควบคุมของรัฐ ดังนั้นการแก้ไขปัญหาคือ ผู้ก่อมลพิษต้องแก้ปัญหานั้นด้วยตนเอง ตามหลักผู้ก่อมลพิษคือผู้จ่าย (POLLUTER PAYS PRINCIPLE) ดังนั้นโครงการการศึกษากำกับภาพยนตร์สารคดีเรื่อง โรงบำบัดน้ำเสีย จึงเป็นเรื่องราวความจริงที่เกี่ยวกับการเรียกร้องความเป็นธรรมของคนในชุมชนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของรัฐในโครงการบำบัดน้ำเสีย ตามหลัก ผู้ก่อมลพิษคือผู้จ่ายนั่นเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

การทำศิลปนิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จได้ เพราะได้รับความร่วมมือจากบุคคลหลาย ๆ ท่าน บุคคลเหล่านี้ให้ทั้งความรู้ ข้อมูล การดูแลเอาใจใส่ ให้คำปรึกษาที่ดี และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา งาน ขอขอบคุณครอบครัวต้นติยาทร คุณเฉลา ทิมทอง คุณสนิธ แก่นแก้วและครอบครัว คุณพิภพ พานิชภักดิ์ และอาจารย์วีศักดิ์ รักใหม่ ไว้ ณ ที่นี้

อุมาพร ต้นติยาทร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนำ

ภาพยนตร์สารคดีเป็นรูปแบบการนำเสนอภาพที่สะท้อนความเป็นไปของสังคมอย่างตรงไปตรงมา และมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของคนดูมากที่สุด เพราะการรับรู้ด้วยตัวเอง จึงน่าจะเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งที่ทำให้ภาพยนตร์แนวนี้ยังคงมีอยู่ต่อไป

สำหรับศิลปินพันธ์ฉบับนี้เป็นโครงการการกำกับภาพยนตร์สารคดีแนวธรรมชาตินิยม โดยใช้ความรู้ทางด้านภาพยนตร์สารคดีแนวนี้มาเป็นแนวทางให้เราได้นำมาวางโครงเรื่อง เขียนบท ออกแบบองค์ประกอบทุกอย่างเพื่อให้เราสามารถสร้างภาพยนตร์หนึ่งเรื่องที่สามารถสื่อสารกับคนดูได้อย่างสร้างสรรค์ และน่าจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมไม่มากนักน้อย

ข้าพเจ้าหวังว่าภาพยนตร์ที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นคงเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจในแง่ของแนวความคิด และรูปแบบการนำเสนอ และเกิดการพัฒนาต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
คำนำ	ค
สารบัญ	ง

บทที่

1	บทนำ	1
2	ข้อมูลเบื้องต้นและการวิเคราะห์ข้อมูล	3
	ส่วนของชุมชนอุตสาหกรรม	3
	สถานการณ์แนวโน้มในการจัดการสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรมของประเทศไทย	4
	ระบบจัดการมลพิษทางน้ำ	4
	ระบบผู้ก่อมลพิษคือผู้จ่าย	4-6
	ส่วนของชุมชนคลองด่าน	7-8
	ภาพยนตร์สารคดี	9-11
	หน้าที่ของผู้กำกับภาพยนตร์	11-12
	สรุปแนวทางภาพยนตร์สารคดี โรงบำบัดน้ำเสีย	13-14
3	การเตรียมงานก่อนการถ่ายทำ	15
	ข้อมูลเบื้องต้น	15-17
	สำรวจพื้นที่	17-18
	สรุปและวิเคราะห์ข้อมูล	18
	วางโครงเรื่อง	19
	ติดต่อนักแสดง	20
	script breakdown	
	ตารางการถ่ายทำ	21
	ขั้นตอนการเขียนบท	22

บทภาพยนตร์โครงร่างที่ 1

23-30

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

บทภาพยนตร์โครงร่างที่ 2

31-32

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทภาพยนตร์โครงร่างที่ 1	23-30
บทภาพยนตร์โครงร่างที่ 2	31-32
บทภาพยนตร์โครงร่างสุดท้าย	33-35
4 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	
การติดต่อ	36
เสียง	37
ภาคผนวก	
ข้อมูลดิบ	38
ภาพยนตร์สารคดี	38-39
ขนาดภาพและมุมกล้องในการสื่อความหมาย	40
ภาพยนตร์สารคดีแนวธรรมชาตินิยม	40
ลักษณะสำคัญของภาพยนตร์สารคดี	41
ข้อมูลดิบด้านเอกสารโรงพยาบาลน้ำเลี้ยว	42-44
ข้อคิดเห็นคัดค้านโครงการ	44-46
การประเมินการลงทุนและค่าธรรมเนียม	47-48
สรุปข้อมูลประมง	49
สภาวะประมงคลองด่าน	49-50
ผลกระทบที่ได้รับ	51
สารบัญภาพประกอบ	52-59
บรรณานุกรม	60
ประวัติผู้เขียน	61

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

เบื้องหลังความเป็นมา

ชุมชนคลองด่านมีอาชีพประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเป็นหลัก เป็นชุมชนที่อยู่ในลักษณะเศรษฐกิจแบบพอเพียง พื้นที่ในชุมชนไม่มีสีม่วงเพื่ออุตสาหกรรม แต่เป็นพื้นที่สีเขียวเพื่อการเกษตรกรรมเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทำประมงชายฝั่ง ซึ่งเป็นอาชีพที่ทำรายได้อย่างต่อเนื่องทำให้ชุมชนนี้มีความเป็นอยู่ตามวิถีที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อภาครัฐ ในขณะที่ชุมชนภาคอุตสาหกรรมมีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ และเทคโนโลยี แต่ขาดการเอาใจใส่ต่อสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเป็นพิษจนถึงจุดวิกฤต ก่อให้เกิดปัญหาในชุมชนจนภาครัฐต้องเข้ามาแก้ปัญหาให้ด้วยการสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียให้ชุมชนอุตสาหกรรมบนพื้นที่สีเขียวของชุมชนคลองด่าน

ในโครงการการกำกับภาพยนตร์สารคดีเรื่อง โรงบำบัดน้ำเสียนั้นเป็นการศึกษาเพื่อใช้ความรู้ในการกำกับภาพยนตร์สารคดีมาถ่ายทอดเรื่องราวความเป็นจริงเกี่ยวกับวิถีชีวิตชุมชนกับรูปแบบการพัฒนาของรัฐ โดยจะติดตามวิถีชุมชนที่ใช้ธรรมชาติเลี้ยงชีวิตและความเป็นอยู่ที่สงบเรียบง่าย และเป็นนายตนเอง

คำจำกัดความของโครงการ

โครงการกำกับภาพยนตร์สารคดี เรื่อง โรงบำบัดน้ำเสีย

วัตถุประสงค์

เพื่อนำเสนอวิถีชีวิตชุมชนกับรูปแบบการพัฒนาที่ไม่สอดคล้องกันกับความเป็นอยู่

แนวทางการศึกษา

1. ศึกษาและทำความเข้าใจในภาพยนตร์สารคดีแนวธรรมชาตินิยม
2. ศึกษาถึงหน้าที่และวิธีการกำกับภาพยนตร์สารคดี
3. ศึกษาข้อมูลการคัดค้านของชุมชน ที่มีต่อโครงการของรัฐ
4. ศึกษาความแตกต่างระหว่างระบบอุตสาหกรรม กับ ระบบเกษตรกรรม เพื่อนำเสนอถึงรูปแบบของการก้าวก้าวของระบบอุตสาหกรรม ต่อระบบเกษตรกรรม
5. ศึกษาข้อมูลทางระบบนิเวศวิทยาทางทะเล จากสำนักงานประมงจังหวัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขอบเขตของโครงการ

ภาพยนตร์สารคดีเรื่อง โรงบำบัดน้ำเสีย ถ่ายทำและตัดต่อด้วยระบบเบต้า ความยาว
ประมาณ 18 นาที

แหล่งข้อมูล

1. เอกสารทางราชการ และบทสัมภาษณ์ของ นาย เฉลา ทิมทอง ชาวบ้าน ตำบล
คลองด่าน ผู้คัดค้านโครงการนี้
2. หนังสือ โลกสีเขียว ปีที่ 8 ฉบับที่ 5 พฤศจิกายน - ธันวาคม 2542
3. หนังสือ น้ำและการบำบัดน้ำเสีย ของ นवलพรรณ ณ ระนอง ภาควิชาชีววิทยา
ประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระ
บัง

แนวทางการบรรลุเป้าหมาย

1. ศึกษาภาพยนตร์สารคดีต่างๆ โดยเน้นที่แนวธรรมชาตินิยมเป็นสำคัญ
2. สรุปรายชื่อข้อมูลที่ไว้วิเคราะห์แล้ว
3. การสำรวจสถานที่จริง
4. วางโครงเรื่องและบทสรุปอย่างคร่าวๆ
- โครงเรื่องขยาย
- จัดทำเป็น OUTLINE
5. เขียนบทภาพยนตร์
6. การเตรียมงานก่อนการถ่ายทำ
- SCRIPT BREAKDOWN
- PRODUCTION PLAN
- LOCATION CHECK-LIST
- CALL SHEET
7. การถ่ายทำ
8. การตัดต่อภาพและเสียง
9. งานสมบูรณ์ ภาพยนตร์สารคดี 1 เรื่อง ระบบเบต้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลเบื้องต้นและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ส่วนของชุมชนอุตสาหกรรม

สถานการณ์และแนวโน้มภาวะมลพิษและอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ

ผลของการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง มาเพิ่มการขยายตัวอุตสาหกรรมในการผลิตชิ้นส่วน ส่วนประกอบ และเร่งรัดการผลิตสินค้าโลหะ พลาสติกเคมี เครื่องจักร จะทำให้เพิ่มขนาดความรุนแรงของภาวะมลพิษ และความเป็นพิษและความอันตรายต่อสุขภาพ อนามัยประชาชนมีมากขึ้น เช่น การปรับโครงสร้างจากอุตสาหกรรมการผลิตอาหาร เครื่องดื่มที่ใช้วัตถุดิบในการผลิตที่ก่อมลพิษต่ำกว่า หรือมีของเสียที่ย่อยสลายได้ตามธรรมชาติ มาเป็นอุตสาหกรรมประเภทที่มีการใช้วัตถุดิบที่เป็นสารเคมีที่มีอันตรายมากขึ้น หรือเกิดของเสียที่เป็นกากพิษที่สลายตัวได้ยากและมีมลพิษสูง

แม้ว่าโครงสร้างของอุตสาหกรรมจะปรับเปลี่ยนไปสู่อุตสาหกรรมที่มีมลพิษสูงและอันตรายมากก็ตาม ก็ยังคงอยู่ในลักษณะรองรับได้โดยสภาพแวดล้อมหรืออยู่ในภาวะวิกฤติการจัดการแก้ไขกำจัดกากของเสียทางเทคนิคของแต่ละพื้นที่ไป แต่สภาพความเป็นจริงกลับเป็นว่า อุตสาหกรรมได้กระจุกตัวหนาแน่นและมีจำนวนมากอยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลถึงร้อยละ 52 ของประเทศ มีส่วนทำให้เกิดการกระจุกตัวของชุมชนไปด้วย ภาวะมลพิษที่กระจุกตัวได้แก่

1. มลพิษทางน้ำ ก่อตัวร้อยละ 20 ของอุตสาหกรรมทั่วประเทศ
2. มลพิษทางอากาศ ก่อตัวร้อยละ 55 ของอุตสาหกรรมทั่วประเทศ
3. มลพิษทางกากของเสีย ก่อตัวร้อยละ 70 ของอุตสาหกรรมทั่วประเทศ

ในบางพื้นที่ของกรุงเทพฯ และปริมณฑลได้ถึงระดับวิกฤติเกินความสามารถรองรับได้ของแม่น้ำและบรรยากาศ และเกินความสามารถกำจัดทางเทคนิคแล้ว หากยังคงไม่มีการจัดการสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรมควบคู่ไปกับการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนแล้ว อันตรายที่มีต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในกรุงเทพฯ และปริมณฑล ตลอดจนความเสียหายที่มีต่อเศรษฐกิจจากทุกภาคการผลิตรวมของประเทศเป็นสิ่งที่ไม่อาจแลกกับภาวะวิกฤติมลพิษที่จะแผ่ขยายไปทั่วพื้นที่ในระยะเวลาไม่นาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและเชื่อมโยงอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานการณ์แนวโน้มในการจัดการสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรมของประเทศไทย

การควบคุมมลพิษอุตสาหกรรมตามแนวทางที่ปฏิบัติ ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายแม่บททั้ง 2 ฉบับ จะใช้ระบบการจัดการแบบ " บังคับควบคุม " ซึ่งเป็นแนวทางอันประกอบด้วย การบังคับให้ไปทำตามมาตรฐานของหน่วยงานราชการต่างๆ โดยการตรวจสอบดังนี้

1. การบังคับให้โรงงานบำบัดมลพิษให้ได้มาตรฐานน้ำทิ้ง อากาศเสียที่ปลายท่อปากปล่อง ตามที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมกำหนด
2. การควบคุมโรงงานดำเนินการตามมาตรฐานน้ำทิ้ง อากาศเสียด้วยการตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมเป็นระยะ
3. การควบคุมให้โรงงานก่อสร้างใหม่ ขยายกำลังการผลิตเพิ่มขึ้นมีการบำบัดมลพิษให้ได้ทั้งมาตรฐานน้ำทิ้ง อากาศเสียที่ปลายท่อปากปล่อง ตามที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมกำหนด และให้ได้มาตรฐานน้ำผิวดิน คุณภาพน้ำชายฝั่ง คุณภาพอากาศ ตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนด
4. การบังคับให้โรงงานจัดการสภาพแวดล้อมภายในโรงงานด้านคุณภาพอากาศ เสียง ความร้อน แสงสว่าง และอื่นๆ ให้ได้ตามมาตรฐานชีวอนามัยที่กรมแรงงานกำหนด
5. การบังคับให้โรงงานจัดเก็บ กำจัดสารอันตราย กากวัตถุเป็นพิษต่างๆ ให้ได้ตามมาตรฐานทั้งของกรมโรงงานอุตสาหกรรมและกรมอนามัย
6. การควบคุมให้โรงงานดำเนินการตามมาตรฐานชีวอนามัย และมาตรฐานสารอันตราย กากวัตถุเป็นพิษด้วยการตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่กรมแรงงาน กรมโรงงานอุตสาหกรรม และกรมอนามัย

ภายหลังเปลี่ยนการจัดการแบบ " บังคับควบคุม " มาเป็น " กำกับดูแล " ซึ่งเป็นหลักให้ผู้ประกอบการ และผู้ปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมรับผิดชอบในการควบคุมมลพิษให้ได้ และชดใช้ค่าเสียหาย ค่าปรับ ในเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นหรือตรวจสอบพบว่าไม่เป็นไปตามมาตรฐาน

ระบบจัดการมลพิษทางน้ำ

ใช้วิธีการบังคับควบคุมโดยส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบระบบบำบัดน้ำเสียของโรงงาน และมาตรฐานน้ำทิ้งของแต่ละโรงงาน ซึ่งมีจุดด้อยคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. มีการลักลอบระบายน้ำเสียได้โดยง่าย เพราะกำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ และไม่อาจตรวจวัดประจำวันได้ เมื่อนำน้ำเสียลงสู่อ่างน้ำแล้วก็ยากที่จะหาหลักฐานมาพิสูจน์โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีโรงงานอยู่หนาแน่น
2. ง่ายต่อการสมยอมระหว่างเจ้าหน้าที่ที่ทุจริตกับโรงงาน ที่ฝ่าฝืน ทำให้ประสิทธิภาพการควบคุมบกพร่อง เนื่องจากทำให้เกิดการระแวงระหว่างโรงงานด้วยกันว่ารายอื่นจะไม่มี การบำบัดที่ไม่ได้มาตรฐาน หรือลักลอบ หรือการสมยอมก็ตาม จึงมีการฝ่าฝืนบ้างบางโรงงานเพื่อลดต้นทุนมิให้เสียเปรียบเชิงการค้าระหว่างกัน

แนวนโยบายระบบบำบัดน้ำเสียรวม ในปัจจุบันมีแนวทางที่ใกล้ความเป็นจริงสำหรับโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ในเขตวิฤกค เนื่องจากกรมโรงงานอุตสาหกรรมได้มีแผนงานจะจัดสร้างระบบบำบัดน้ำเสียดังกล่าวในบางเขตที่มีโรงงานอยู่เดิมหนาแน่นจำนวนมากในจังหวัดสมุทรปราการ (สุขสวัสดิ์ ปู่เจ้าสมิงพราย เทพารักษ์ พระประแดง) ซึ่งมีแนวโน้มจะสามารถปฏิบัติได้เพราะได้มีการตรากฎหมาย พรบ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ 2535 ให้สามารถเรียกเก็บอัตราค่าบริการบำบัดน้ำเสียที่โรงงานส่งเข้าโรงบำบัดน้ำเสียรวมนี้ได้

ระบบผู้ก่อมลพิษ คือ ผู้จ่าย

ตาม พรบ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ 2535 และ พรบ. โรงงาน พ.ศ 2535 มีการจ่ายเงิน 4 ประเภท

- 1.จ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสีย ในกรณีที่มิระบบบำบัดน้ำเสียรวม
- 2.จ่ายค่าใช้จ่ายของรัฐในการเข้าไปแก้ไขปัญหามลพิษแทนผู้ประกอบการที่ฝ่าฝืน
- 3.จ่ายค่าความเสียหายจากการก่อมลพิษต่อประชาชน หรือสิ่งแวดล้อมโดยรวม
- 4.จ่ายค่าปรับจากผู้ประกอบการ หรือพนักงานที่เกี่ยวข้องกับการก่อภาวะมลพิษ

ปัญหาที่จะตามมาคืออัตราค่าบริการที่สูงเกินกว่าโรงงานอุตสาหกรรมจะยอมรับได้ที่จะให้มีการบำบัดมลพิษ ย่อมต้องเกิดปัญหาต่อภาคอุตสาหกรรมอย่างแน่นอน

เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องมีระบบการจัดระเบียบการใช้พื้นที่อุตสาหกรรมตามสมรรถนะการรองรับ

การจัดระเบียบการใช้พื้นที่อุตสาหกรรมตามแนวทางของการพัฒนาอุตสาหกรรมที่อาศัยปัจจัยทางเศรษฐกิจและความพร้อมทางด้านโครงสร้าง และบริการทางด้านพื้นฐานเป็นตัวชี้ นำ เพื่อให้มีการย้ายชุมชนเมืองและสังคมควบคู่กันไป โดยใช้ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะสมรรถนะการรองรับของพื้นที่ทางชีวภาพ และขีดจำกัดด้านสังคมและวัฒนธรรมภายในจังหวัดนั้นๆ เป็นเกณฑ์ในการจัดสรรพื้นที่ ยกตัวอย่าง เช่น

1. ความสามารถย่อยอินทรีย์สารทางชีวภาพตามธรรมชาติของแม่น้ำ
2. สภาพพื้นผิวภูมิประเทศทางกายภาพที่เอื้ออำนวยต่อการแพร่กระจายมลพิษ
3. เขตอนุรักษ์ เขตสงวนทางสังคมหรือวัฒนธรรมตามแผนการใช้ที่ดินด้านผังเมือง ด้านผังโครงสร้างด้านโบราณคดี มรดกธรรมชาติ วัฒนธรรม ป่าไม้ชายเลน และป่าต้นน้ำลำธาร

ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งของประเทศไทย คือ ไม่มีการพัฒนาเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการควบคุมสิ่งแวดล้อมที่รวดเร็วพอ สาเหตุหนึ่งคือความเหมาะสมของขนาดการบำบัด อุตสาหกรรมขนาดเล็กมีอยู่มากมายซึ่งเป็นข้อจำกัดอย่างหนึ่งในการพัฒนาระบบบำบัดให้ได้ประสิทธิภาพเต็มที่นอกจากนี้สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งคือระบบที่ใช้อยู่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปรับปรุงเทคโนโลยี มาตรฐานมลพิษที่กำหนดขึ้นมา ทำให้ผู้สนใจที่จะใช้เทคโนโลยีใหม่เพราะไม่มีอะไรเป็นแรงจูงใจ นอกจากนี้ คือ การขาดการตรวจสอบควบคุมที่มีประสิทธิภาพพอ ซึ่งยังผลทั้งในด้านมหภาค คือ ปัญหามลภาวะโดยรวม และ ทางจุลภาค คือ อุตสาหกรรมละเลยต่อการบำบัดและการเลือกควบคุมเนื่องจากการขาดกำลังเจ้าหน้าที่ก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคในทางปฏิบัติ

สรุปประเด็นที่สำคัญในการเลือกวิธีการทางเศรษฐศาสตร์ตามหลัก POLLUTION PAYS PRINCIPLE ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของไทย

1. เพิ่มรายได้ให้กับระบบการจัดการ
2. สร้างแรงจูงใจในการบำบัด
3. ชับข้ออ่อนน้อยที่สุด
4. เพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัด
5. ยอมรับได้ในทางการเมือง
6. ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต่อ6อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ส่วนของชุมชนคลองด่าน

- 1.1 ตามแผนงานของโครงการ จะมีตะกอนชีวภาพวันละ 51 ตันต่อวัน ซึ่งจะทิ้งไว้ในเนื้อที่โครงการตลอดอายุการใช้งานนาน 50 ปี สภาพพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลท่วมถึงตลอดปีจะทำลายสภาพแวดล้อมของทะเลชายฝั่งซึ่งเป็นป่าชายเลน และภาคที่มีโลหะหนักเป็นพิษอีกวันละ 49 ตัน ซึ่งจะตากไว้บนลานตะกอนก่อนนำไปเก็บ โดยลานนี้ไม่มีหลังคาเมื่อฝนตกจะชะล้างสารพิษลงทั่วบริเวณ อาจก่อให้เกิดกลิ่นที่ทำลายสุขภาพของชุมชน และที่สำคัญมีโรงเรียนที่อยู่บริเวณใกล้ลานตะกอนในรัศมี 400 – 2,000 เมตร รวม 8 โรงเรียน
- 1.2 ในท้องที่คลองด่านไม่มีโรงงานอุตสาหกรรม เป็นพื้นที่สีเขียวปราศจากมลพิษ เป็นแหล่งเศรษฐกิจในด้านสัตว์น้ำที่สำคัญแห่งหนึ่ง ประชากรในตำบลคลองด่าน 30,000 คน 70 % มีรายได้จากการประมง ชุมชนไม่ได้รับประโยชน์ใดๆ จากโครงการนี้ ดังนั้นพื้นที่นี้จึงไม่เหมาะสมที่จะทำโครงการโรงบำบัดน้ำเสียขึ้น
- 1.3 ท่อปล่อยน้ำทิ้งระยะทาง 3,350 เมตร ที่จะปล่อยลงสู่อ่าวไทย ซึ่งมีลักษณะเป็นอ่าวรูปตัวยู น้ำทะเลมีวัฏจักรที่ไหลวนไม่ระบายออกได้มากสู่ทะเลใหญ่ เมื่อมีน้ำทิ้งจำนวนมากลงทะเลอาจก่อให้เกิดการสะสมที่ไปทำลายระบบนิเวศทางทะเล
- 1.4 ตามแผนงานของโครงการ จะมีตะกอนชีวภาพวันละ 51 ตันต่อวัน ซึ่งจะทิ้งไว้ในเนื้อที่โครงการตลอดอายุการใช้งานนาน 50 ปี สภาพพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลท่วมถึงตลอดปีจะทำลายสภาพแวดล้อมของทะเลชายฝั่งซึ่งเป็นป่าชายเลน และภาคที่มีโลหะหนักเป็นพิษอีกวันละ 49 ตัน ซึ่งจะตากไว้บนลานตะกอนก่อนนำไปเก็บ โดยลานนี้ไม่มีหลังคาเมื่อฝนตกจะชะล้างสารพิษลงทั่วบริเวณ อาจก่อให้เกิดกลิ่นที่ทำลายสุขภาพของชุมชน และที่สำคัญมีโรงเรียนที่อยู่บริเวณใกล้ลานตะกอนในรัศมี 400 – 2,000 เมตร รวม 8 โรงเรียน
- 1.5 ในท้องที่คลองด่านไม่มีโรงงานอุตสาหกรรม เป็นพื้นที่สีเขียวปราศจากมลพิษ เป็นแหล่งเศรษฐกิจในด้านสัตว์น้ำที่สำคัญแห่งหนึ่ง ประชากรในตำบลคลองด่าน 30,000 คน 70 % มีรายได้จากการประมง ชุมชนไม่ได้รับประโยชน์ใดๆ จากโครงการนี้ ดังนั้นพื้นที่นี้จึงไม่เหมาะสมที่จะทำโครงการโรงบำบัดน้ำเสียขึ้นท่อปล่อยน้ำทิ้งระยะทาง 3,350 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่จะปล่อยลงสู่อ่าวไทย ซึ่งมีลักษณะเป็นอ่าวรูปตัวยู น้ำทะเลมีวัฏจักรที่ไหลวนไม่
ระบายออกได้มากสู่ทะเลใหญ่ เมื่อมีน้ำทิ้ง จำนวนมากลงทะเลอาจจะก่อให้เกิดการ
สะสมที่ไปทำลายระบบนิเวศทางทะเล ซึ่งอาจเกิดการเสียหายร้ายแรง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพยนตร์สารคดี

สารคดี " DOCUMENTARY " ถูกนำมาใช้ครั้งแรกในการอธิบายภาพยนตร์เรื่อง " MOANA " นำ " ของโรเบิร์ต ฟลาเฮอร์ตี ผู้เขียนทฤษฎี และบทวิจารณ์ภาพยนตร์ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ที่สำคัญผู้หนึ่ง หนังสือสารคดีเป็นรูปแบบที่สะท้อนพลัง ความลุ่มลึก ความน่าเชื่อถือ ความจริงจัง จะตรงกันข้ามกับหนังบันเทิงทั่วไป สารคดีโดยทั่วไปจะมี " ปัญหา " เป็นประเด็นหลักในการสร้างสารคดีเรื่องนั้นๆขึ้น สิ่งสำคัญอีกอย่างคือสารคดีที่ดีต้องแสดงความเป็นห่วงต่อสังคมซึ่งสามารถวัดค่าความเป็นจริงได้ด้วย

สารคดีที่มีอยู่จะจัดอยู่ในเรื่องของชีวิตคน การเดินทางท่องเที่ยว ธรรมชาตินิยม สัจจะนิยม สารคดีข่าว สารคดีเชิงชวน (Propaganda Tradition) สารคดีที่ดีเราควรจะเป็นภาพที่ชัดเจน สามารถติดตามได้ และมีอารมณ์ร่วมกับสารคดีนั้นๆ " Real Life " ชีวิตจริง เป็นตัวผลักดันให้สารคดีเด่นชัดขึ้นทั้งในเรื่องของภาพ การนำเสนอ มุมมอง แนวความคิด ที่สำคัญ สารคดีจะต้องแทรกเรื่องของศีลธรรม จริยธรรม สมดุลทางอารมณ์ (Dramatic Balance) เพราะมันจะทำให้หนังสือสารคดีออกมาได้อย่างเข้าใจ

ระหว่างการเตรียมการถ่ายทำ จงระวังว่า

1. ต้องเตรียมพร้อมในการปะติดปะต่อเรื่องราวอย่างสมเหตุสมผลโดยใช้หลักการเดียวกับการสร้างหนังบันเทิง
2. กระตือรือร้นที่จะมองปัญหาและคิดวิธีที่จะแก้ปัญหาด้วยหลักทางการสื่อสารด้วยสารคดี
3. หาตัวแสดงที่สามารถสร้างบุคลิก อารมณ์ ที่เหมาะสมกับเนื้อหาของเรื่องได้
4. พฤติกรรม การกระทำ ปฏิกริยาโต้ตอบของคนเป็นการเล่าเรื่องที่ดีที่สุด เพราะมันเต็มไปด้วยอารมณ์ พลังชีวิต และสะท้อนสังคม
5. คิดรูปแบบที่เหมาะสมระหว่างความสัมพันธ์ของตัวแสดง กล้อง และคนดู
6. จำไว้ว่าคนส่วนใหญ่จะดูดีเมื่อมีการจัดแสง จัดมุมกล้อง และการได้ยินเสียง
7. ต้องรับผิดชอบเรื่องการแสดงและรักษาวิถีชีวิตของนักแสดงที่คุณเลือก

8. การพัฒนาทางเรื่องราวที่ได้สัมผัสภาษาถิ่นไป อย่าไปถามวทวนเพราะมันจะไม่เกิดประโยชน์ใดๆเลย
9. สร้างให้ผู้รู้สึกถึงความน่าเชื่อถือของเหตุการณ์ และสามารถตัดสินคุณค่าของเรื่องราว
10. ถึงจะเป็นเรื่องจริง แต่ต้องชี้ให้เห็นมุมมองของผู้กำกับออกมาให้ได้
11. การค้นคว้าข้อมูลจะมีประโยชน์น้อยมากถ้าผู้กำกับไม่สามารถวางประเด็นที่ชัดเจนออกมาให้ได้ก่อน
12. มีสติที่จะปกปิดหรือเปิดเผยในสิ่งที่คาดหวัง เราไม่สามารถแสดงเรื่องราวทั้งหมดออกมาได้ถ้าไม่มีประเด็นที่ชัดเจนพอ
13. ทำให้เหมาะสมกับความสามารถ และเงินทุน

ในขณะที่ผู้กำกับภาพยนตร์เลือกหัวข้อที่จะทำสารคดี สิ่งที่ต้องคำนึงคือ

1. เป็นเรื่องที่คุณกำกับมีความเข้าใจ และมีทัศนคติต่อเรื่องราวนั้นหรือยัง
2. ผู้กำกับรู้สึกถึงความหนักแน่น และการแสดงอารมณ์ของเรื่องราวนั้นมากกว่าเรื่องอื่นๆ
3. ผู้กำกับสามารถตอบคำถามได้เหมือนกับตัวแสดงของเรื่องนั้น

ผู้กำกับภาพยนตร์สารคดีจะต้องตอบคำถามเหล่านี้ได้

1. ทำอย่างไรผู้ชมจึงจะมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในสิ่งที่แสดงและพูดไว้ในภาพยนตร์
2. ทำอย่างไรจึงจะสามารถโน้มน้าวผู้ชมให้คล้อยตามและสนใจในการติดตามเรื่องได้
3. ทำอย่างไรจึงจะทำให้ปมปัญหาต่างๆที่ผูกขึ้นในเรื่องสามารถคลี่คลายเฉลยคำตอบแก่ผู้ชมได้

เพราะการสร้างหนังสารคดีเป็นเรื่องที่ซับซ้อน ขบวนการถ่ายทำซ้ำและต้องเตรียมเรื่องราวที่อยากรู้ อยากเห็น และต้องดึงตัวเองเข้าไปสัมผัสสัมผัสกับตัวแสดงนั้น มันจึงเป็นเรื่องที่ยากที่จะประสานความเป็นตัวของตัวเองเข้าไปในเรื่องราว เพื่อที่จะดึงอารมณ์ของเรื่องราวออกมาได้อย่างชัดเจน และน่าเชื่อถือผู้กำกับต้องสามารถยอมรับและเข้าใจในสิ่งที่จะทำให้มากที่สุด

หน้าที่ของผู้กำกับภาพยนตร์

ระยะก่อนการถ่ายทำ (pre-production)

1. การทำความเข้าใจกับบทภาพยนตร์ที่ตัวเองต้องกำกับ โดยผู้กำกับภาพยนตร์จะต้องสามารถกำหนดลงไปว่า เนื้อเรื่อง สาระต้องแท้คืออะไร อะไรคือแก่นของเรื่อง และอะไรคือตอนที่สำคัญที่สุดของเรื่อง พร้อมกับสามารถบอกได้ว่า ภาพยนตร์เรื่องนี้กำลังเสนออะไรแก่ผู้ดู สามารถเข้าใจบท และทำการแยกบท เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก็จะสามารถกำหนดคร่าวๆ เกี่ยวกับระยะเวลาที่จะถ่ายทำ จำนวนฉากที่จะต้องถ่าย
2. การฝึกซ้อมนักแสดง ทั้งตัวแสดงหลักและตัวประกอบ โดยผู้กำกับภาพยนตร์จะต้องอ่านรายละเอียดโดยเฉพาะบทของตัวแสดงหลักที่มีนอกเหนือไปจากที่เคยแสดงมา เช่น เรื่อง Cast away ที่ ทอม แฮงค์ แสดงโดยต้องลดน้ำหนักลงหลายปอนด์ เพื่อแสดงในบทชายที่ติดเกาะ และต้องแสดงให้เห็นว่าเขาเป็นคนนอกสังคม เมื่อตอนที่เขากลับมาอยู่ในสังคมปกติอีกครั้ง
3. การเลือกพื้นที่ทีมงานและการหาสถานที่ถ่ายทำ โดยดูแลเรื่องความเหมาะสมของเนื้อเรื่อง เสื้อผ้า ฉาก และเทคนิคพิเศษต่างๆ ก่อนล่วงหน้าด้วยการอ่านรายละเอียดจากการแยกบท

ระหว่างการถ่ายทำ (production)

สิ่งสำคัญที่สุดของผู้กำกับภาพยนตร์ในระหว่างการถ่ายทำคือ จะต้องทำทุกอย่างให้คุณค่าของการเล่าเรื่องออกมาสมบูรณ์ที่สุด แม้ว่าจะต้องต่อรองขอเพิ่มงบประมาณกับผู้อำนวยความสะดวก หรือนายทุนเพื่อให้ได้ตามท้องเรื่องสมบูรณ์ เช่น สุริโยทัย ซึ่งเป็นเรื่องราวตำนานวีรกรรมของสตรีไทย แม้ว่าจะวางบไว้ 200 ล้านบาท แต่เมื่อถ่ายทำจริง งบประมาณกลับขึ้นไปถึง 400 ล้านบาท ผู้กำกับภาพยนตร์ก็ต้องทำให้ได้มาซึ่งความสมบูรณ์ ประณีต และสวยงามของภาพยนตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสมบูรณ์ของฝ่ายจาก เสื้อผ้า กล้องและแสงสี ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ผู้กำกับภาพยนตร์ จะต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อผู้กำกับฝ่ายศิลป์ นอกจากนี้ผู้กำกับภาพยนตร์จะต้องสนใจต่อการใช้ความต่อเนื่องของภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างทิศทางของนักแสดงกับกล้องถ่าย ภาพยนตร์ การปล่อยจังหวะของการเดินเรื่อง ความนิ่มนวลในการเล่าเรื่อง การใช้การจัด ภาพ เทคนิคพิเศษ ฯลฯ ที่จะต้องประสานให้เกิดความสุนทรีย์

ระยะหลังการถ่ายทำ (post - production)

การควบคุมคุณภาพหลังการถ่ายทำซึ่งมักจะอยู่ในห้องแล็บ ห้องตัดต่อ และห้องควบคุมเสียง เพื่อให้ทุกอย่างเป็นไปตามเจตนารมณ์ ก็เป็นเรื่องยากซึ่งผู้กำกับภาพยนตร์ต้องเอาใจใส่เช่นกัน ดังนั้นจะเห็นว่าผู้กำกับภาพยนตร์มีเวลาน้อยมากที่จะทำทุกอย่างให้สมบูรณ์ได้ ผู้กำกับภาพยนตร์จึงควรวางแผนล่วงหน้าในระยะยาว ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดการทำงานซ้อนเวลาเกิดขึ้น Wolf Rille ผู้กำกับภาพยนตร์และนักเขียน ซึ่งต่อมาเป็นอาจารย์ภาพยนตร์ที่ The London Film School ได้เขียนหนังสือเรื่อง A-Z of Movie Making กล่าวว่าจุดอ่อนของผู้กำกับภาพยนตร์หลายๆ คือไม่ได้เตรียมการมาให้พร้อมก่อนวันถ่ายทำ หรือไม่พร้อมที่จะประสานงานกับแผนกอื่นๆ นั่นเอง

ที่กล่าวมาทั้งหมดจึงอาจกล่าวในประเด็นที่ว่า หน้าที่ของผู้กำกับภาพยนตร์นั้นคือ การทำงานให้ครบตามเป้าหมายที่ตัวเองกำหนดไว้โดยประสานงานกับทุกฝ่าย

คำว่า " ผู้กำกับภาพยนตร์ " มีความหมายอยู่ในตัวของมันเองที่บอกถึงผู้กำหนดทิศทางของภาพยนตร์ ภารกิจแท้จริงของผู้กำกับภาพยนตร์นั้นมีผลโดยตรงต่อผู้ดู ไม่ว่าจะป็นวัยใด จึงนับว่าเป็นเรื่องสำคัญที่จะเข้าใจว่าภาพยนตร์เป็นส่วนหนึ่งในการเสริมสร้างสังคมให้ดีขึ้นหรือไม่ดีนั้น ขึ้นอยู่กับตัวผู้กำกับภาพยนตร์และความเข้าใจในหน้าที่ของเขานั้นเอง

สรุปแนวทางภาพยนตร์สารคดี – โรงบำบัดน้ำเสีย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อนำเสนอวิถีการทำกินแบบพึ่งพิงธรรมชาติของชุมชนคลองด่าน โดยเน้นด้านประมงเป็นหลัก
2. เพื่อชี้ให้เห็นว่าชุมชนนี้มีความเป็นอยู่ตามวิถีที่ไม่สร้างปัญหาต่อภาครัฐ ก่อนที่จะมีโครงการโรงบำบัดน้ำเสียขึ้น

กลุ่มเป้าหมาย ชาย – หญิง อายุระหว่าง 18 – 45 ปี

แนวความคิด ชุมชนคลองด่านมีอาชีพประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเป็นหลัก เป็นชุมชนที่อยู่ในลักษณะเศรษฐกิจแบบพอเพียง พื้นที่ในชุมชนไม่มีสิ่งมุงเพื่ออุตสาหกรรม แต่เป็นพื้นที่สีเขียวเพื่อการเกษตรกรรมเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทำประมงชายฝั่ง ซึ่งเป็นอาชีพที่ทำรายได้อย่างต่อเนื่องทำให้ชุมชนนี้มีความเป็นอยู่ตามวิถีที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อภาครัฐ ในขณะที่ชุมชนภาคอุตสาหกรรมมีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี แต่ขาดการเอาใจใส่ต่อสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเป็นพิษจนถึงจุดวิกฤต ก่อให้เกิดปัญหาในชุมชนจนภาครัฐต้องเข้ามาแก้ปัญหาให้ด้วยการสร้างโรงบำบัดน้ำเสียให้ชุมชนอุตสาหกรรมบนพื้นที่สีเขียวของชุมชนคลองด่าน

แนวความคิดหลัก คนอยู่กับธรรมชาติดีที่สุด

CONFLICT ทักษะคติที่ไม่ตรงกันในรูปแบบของการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม

รูปแบบนำเสนอ ประเด็นหลักของเรื่องจะเน้นไปที่ชุมชนคลองด่านกับการทำกินที่พึ่งพิงธรรมชาติ โดยเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ที่สั่งสมจนก่อให้เกิดรายได้ยังชีพแบบพอเพียงจึงทำให้ชุมชนนี้จึงมีความเป็นอยู่ตามวิถีอย่างไม่มีปัญหาใดๆ ให้รัฐต้องเข้ามาแก้ไข ในขณะที่ชุมชน

อุตสาหกรรมเกิดความล้มเหลวด้านการจัดการสภาพแวดล้อม (โดยเน้นทางน้ำเป็นหลัก) ทำให้
ภาครัฐต้องเข้ามาแก้ปัญหาด้วยการสร้างโรงบำบัดน้ำเสียขึ้นในชุมชนคลองด่าน เพื่อแก้ปัญหาให้
ชุมชนอุตสาหกรรม โดยจบเรื่องไว้ที่ปัญหาว่าจะจัดการเรื่องนี้ไปในทางใด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

การเตรียมงานก่อนการถ่ายทำ

ในการเตรียมงานก่อนการถ่ายทำ (Pre-Production) แบ่งขั้นตอนในการทำงาน
ได้ดังนี้

1. ค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นจากการสัมภาษณ์แกนนำการคัดค้านโครงการนี้
2. สืบหาพื้นที่ที่จะใช้ถ่ายจริง พร้อมกับติดต่อยานพาหนะในการพาไปถ่ายทำ
3. สรุปและวิเคราะห์ข้อมูล
4. วางโครงเรื่อง โครงเรื่องขยาย พร้อมจัดทำเป็น out line
5. ติดต่อนักแสดงที่เราคัดเลือกมา พูดคุยทำความเข้าใจ
6. เขียนบทภาพยนตร์
7. เตรียมเอกสารก่อนการถ่ายทำ
  - script breakdown
  - location check- list
8. เตรียมอุปกรณ์ก่อนการถ่ายทำ

1. ข้อมูลเบื้องต้น

การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นในการทำภาพยนตร์สารคดีเรื่อง " โรงบำบัดน้ำเสีย " แบ่งขั้นตอนออกเป็น 3 ส่วน

1.1 ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร

1.2 จากการสัมภาษณ์ลุง เฉลา ทิมทอง แกนนำชุมชนคัดค้านโรงบำบัดน้ำเสีย

1.1 ข้อมูลจากหนังสือคัดค้านโรงบำบัดน้ำเสียสมุทรปราการ

- ส่วนของชุมชนคลองด่าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต่อสู้อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ตามแผนงานของโครงการ จะมีตะกอนชีวภาพวันละ 51 ตันต่อวัน ซึ่งจะทิ้งไว้ในเนื้อที่โครงการตลอดอายุการใช้งานนาน 50 ปี สภาพพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลท่วมถึงตลอดปีจะทำลายสภาพแวดล้อมของทะเลชายฝั่งซึ่งเป็นป่าชายเลน และภาคที่มีโลหะหนักเป็นพิษอีกวันละ 49 ตัน ซึ่งจะตกไว้บนลานตะกอนก่อนนำไปเก็บ โดยลานนี้ไม่มีหลังคาเมื่อฝนตกจะชะล้างสารพิษลงทั่วบริเวณ อาจก่อให้เกิดกลิ่นที่ทำลายสุขภาพของชุมชน และที่สำคัญมีโรงเรียนที่อยู่บริเวณใกล้ลานตะกอนในรัศมี 400 – 2,000 เมตร รวม 8 โรงเรียน
2. ในท้องที่คลองด่านไม่มีโรงงานอุตสาหกรรม เป็นพื้นที่สีเขียวปราศจากมลพิษ เป็นแหล่งเศรษฐกิจในด้านสัตว์น้ำที่สำคัญแห่งหนึ่ง ประชากรในตำบลคลองด่าน 30,000 คน 70 % มีรายได้จากการประมง ชุมชนไม่ได้รับประโยชน์ใดๆ จากโครงการนี้ ดังนั้นพื้นที่นี้จึงไม่เหมาะสมที่จะทำโครงการโรงบำบัดน้ำเสียขึ้น
3. ท่อปล่อยน้ำทิ้งระยะทาง 3,350 เมตร ที่จะปล่อยลงสู่อ่าวไทย ซึ่งมีลักษณะเป็นอ่าวรูปตัวยู น้ำทะเลมีวัฏจักรที่ไหลวนไม่ระบายออกได้มากสู่ทะเลใหญ่ เมื่อมีน้ำทิ้งจำนวนมากลงทะเลอาจจะก่อให้เกิดการสะสมที่ไปทำลายระบบนิเวศทางทะเล
4. ตามแผนงานของโครงการ จะมีตะกอนชีวภาพวันละ 51 ตันต่อวัน ซึ่งจะทิ้งไว้ในเนื้อที่โครงการตลอดอายุการใช้งานนาน 50 ปี สภาพพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลท่วมถึงตลอดปีจะทำลายสภาพแวดล้อมของทะเลชายฝั่งซึ่งเป็นป่าชายเลน และภาคที่มีโลหะหนักเป็นพิษอีกวันละ 49 ตัน ซึ่งจะตกไว้บนลานตะกอนก่อนนำไปเก็บ โดยลานนี้ไม่มีหลังคาเมื่อฝนตกจะชะล้างสารพิษลงทั่วบริเวณ อาจก่อให้เกิดกลิ่นที่ทำลายสุขภาพของชุมชน และที่สำคัญมีโรงเรียนที่อยู่บริเวณใกล้ลานตะกอนในรัศมี 400 – 2,000 เมตร รวม 8 โรงเรียน
5. ในท้องที่คลองด่านไม่มีโรงงานอุตสาหกรรม เป็นพื้นที่สีเขียวปราศจากมลพิษ เป็นแหล่งเศรษฐกิจในด้านสัตว์น้ำที่สำคัญแห่งหนึ่ง ประชากรในตำบลคลองด่าน 30,000 คน 70 % มีรายได้จากการประมง ชุมชนไม่ได้รับประโยชน์ใดๆ จากโครงการนี้ ดังนั้นพื้นที่นี้จึงไม่เหมาะสมที่จะทำโครงการโรงบำบัดน้ำเสียขึ้นท่อปล่อยน้ำทิ้งระยะทาง 3,350 เมตร ที่จะปล่อยลงสู่อ่าวไทย ซึ่งมีลักษณะเป็นอ่าวรูปตัวยู น้ำทะเลมีวัฏจักรที่ไหลวนไม่ระบายออกได้มากสู่ทะเลใหญ่ เมื่อมีน้ำทิ้ง จำนวนมากลงทะเลอาจจะก่อให้เกิดการสะสมที่ไปทำลายระบบนิเวศทางทะเล ซึ่งอาจเกิดการเสียหายร้ายแรง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 สัมภาษณ์ ลุงเจลา ทิมทอง

การสัมภาษณ์ในครั้งนี้เพื่อเป็นการทำความเข้าใจกับเรื่องที่เราตัดสินใจที่จะลงไปคลุกคลีเราจึงควรที่จะเข้าไปสังเกตการณ์ว่า คนในชุมชนนี้รู้สึกอย่างไร และเขาทำอะไรเพื่อเรียกร้องขอความเป็นธรรมต่อรัฐบาล จะเห็นประเด็นหลักที่ลุงเจลามาพูดถึงอยู่ 2 ประเด็น คือ

1. เรื่องของการคอร์รัปชัน
2. เรื่องของอาชีพ

เราเลือกที่จะพูดในเรื่องของอาชีพเนื่องจากมีเหตุผลที่เพียงพอที่จะสามารถเชื่อมโยงเรื่องราวได้ดีกว่าเรื่องของการคอร์รัปชันจึงมุ่งประเด็นไปที่เรื่องของการทำมาหากินของชุมชน ลุงเจลา ทิมทองจึงนำเราไปรู้จักกับลุงสนิท แก่นแก้ว และได้ติดต่อกับลุงสนิทให้เป็นตัวแทนชาวประมงที่จะมาเล่าวิถีชีวิตภายในชุมชนให้ฟัง

2. สืบรวจสถานที่จริง

การสำรวจพื้นที่ถือว่ามีความสำคัญกับเรื่องราวมาก เพราะเราต้องเลือกพื้นที่หาสถานที่ที่เหมาะสมแก่การถ่ายทำเรื่องราว รวมทั้งต้องจัดหาในเรื่องของวันที่จะถ่าย และยานพาหนะที่จะใช้ เนื่องจากจะมีปัญหาในส่วนของรถออกทะเล ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรู้ว่าถ่ายได้ที่ใด เวลาไหน ใครที่จะไปถ่าย นักแสดงจะวางได้เมื่อไหร่

โดยสรุปสถานที่ถ่ายทำแบ่งออกเป็น

1. ปากอ่าว

สามารถออกไปถ่ายได้ช่วงเช้าเวลา 7 โมงเช้า- 8.30 น. เนื่องจากชาวประมงจะออกหาปลาเวลาลมลงซึ่งจะตรงกับช่วงนั้นพอดี ส่วนในเรื่องของนักแสดงเราสามารถเดินทางไปได้พร้อมกับพาหนะเลยนั่นคือเราจะออกทะเลไปกับเรือชาวประมงเลย เรือที่ได้เป็นเรืออวนรุนจะวิ่งเลาะปากอ่าวไปบริเวณชายฝั่งจะเจอกับท่อน้ำทิ้งขนาดใหญ่ ซึ่งบริเวณนี้เป็นที่ทำมาหากินของชาวประมงนับร้อยครอบครัว

2. บ้านลุงอำนาจ

ต้องไปช่วงเช้า 7 โมง เพื่อเก็บภาพครอบครัวก่อนที่จะออกทะเล ส่วนเวลาช่วงอื่นสะดวกเพราะลุงสนิทไม่ได้ออกทะเลอยู่บ้านทั้งวัน เราเริ่มมองหาจากภายในบ้านที่จะใช้ถ่าย แต่เนื่องจากบ้านดูรกมาก และพื้นที่ไม่อำนวยเราจึงต้องมีการเซตฉากขึ้นในบริเวณหลังครัวเพื่อให้ดูดีขึ้นเวลาถ่ายทำ โดยเลือกจากครอบครัวอบอุ่นที่ตรงบริเวณลานหลังครัว เพราะเป็นบริเวณที่ร่มรื่น และบอกได้ถึงอาชีพของลุงสนิท

3. บริเวณบ่อบำบัด

เนื่องจากเราไม่สามารถเข้าไปในพื้นที่ภายในได้ เราจึงขอความช่วยเหลือจากคุณพิภพ พานิชภักดิ์ หัวหน้าฝ่ายข่าวของ nation channel 8 ในการนำเอา footage บางส่วนของบ่อบำบัดมาใช้ และได้ถ่ายทำเพิ่มในส่วนบริเวณรอบนอกของบ่อบำบัด โดยเราต้องนำเอาเรือเข้าไปถ่ายทำ แต่จะเข้าไปได้ช่วงน้ำขึ้นเท่านั้น โดยผ่านไปทางคลองนางหงษ์ ทะลุเข้าคลองดอนที่ซึ่งเป็นแนวคลองที่มีการสร้างบ่อบำบัดขึ้น

4. วิเคราะห์และสรุปข้อมูล

เค้าโครงเรื่องจะแบ่งเป็นสองส่วนหลัก นั่นคือ การคงอยู่แบบเดิมของคนในชุมชนคลองด่านที่เน้นด้านอาชีพประมงเป็นหลัก กับความขัดแย้งของรูปแบบการพัฒนาของรัฐในชุมชนนี้ โดยเราจะให้ความสำคัญกับคนในชุมชนคลองด่านที่มีวิถีชีวิตเรียบง่ายสงบ อีละระ ประกอบอาชีพด้านประมง เรียนรู้จากธรรมชาติเพื่อดำรงอยู่สืบไปจนถึงลูกหลาน และให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างคนกับธรรมชาติว่าเมื่อคนอยู่กับธรรมชาติ และใช้ธรรมชาติเพื่อความอยู่รอด เขาจะเป็นคนที่ไม่ก่อปัญหาแก่สังคม แต่ ณ ปัจจุบันมีโครงการของรัฐขนาดใหญ่เกิดขึ้นในพื้นที่ทำกินของชุมชน คนในตำบลต่างวิตก และกลัวความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นกับพวกเขา และเขาก็พยายามเรียกร้องขอความเป็นธรรมแก่รัฐบาล

จากข้อมูลที่ได้มาทั้งจากเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสำรวจสถานที่จริงจะเห็นว่าเริ่มมีผลกระทบกับชุมชน ทั้งทางธรรมชาติ การออกหากินเริ่มลำบากมากขึ้นจริง ดังนั้นการนำเสนอภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้จึงเลือกที่จะนำเสนอให้เห็นวิถีชีวิตชาวประมงที่สงบเรียบง่าย แต่เมื่อโรงบำบัดน้ำเสียขึ้นความเปลี่ยนแปลงเริ่มเกิดขึ้น

เค้าโครงเรื่อง

ประเด็น คนอยู่กับธรรมชาติดีที่สุด

การดำรงชีวิต

อาศัยธรรมชาติเพื่อการประกอบอาชีพประมง เช่น เกียวปลา ชูดปู เลี้ยงกุ้งกุลาดำ ปักหอยแมลงภู่ ธรรมชาติจึงเปรียบเสมือนอยู่ข้างอู่ข้าวอู่น้ำที่ดีที่สุดของคนในชุมชน

การจัดสรรธรรมชาติอย่างไม่เป็นธรรม

รัฐ ต้องการเยียวยาธรรมชาติด้วยการสร้างโรงบำบัดน้ำเสีย เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านสิ่งแวดล้อมและอุตสาหกรรมที่ยั่งยืน

ชุมชนต้องการเยียวยาธรรมชาติด้วยหลักเกษตรกรรม มีชีวิตเรียบง่าย พึ่งตนเอง เพื่อก่อให้เกิดวิถีชีวิตที่ยั่งยืน

เมื่อประเด็นอยู่ที่ คนอยู่กับธรรมชาติดีที่สุด ธรรมชาติที่ดีที่สุด คือ สิ่งที่เกิดมาจากนิเวศวิทยาทางธรรมชาติที่สมดุล มีห่วงโซ่อาหาร มีวัฏจักรเป็นวงจรชีวิต มีฤดูกาล มีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกัน คนเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ ไม่ใช่คนเป็นเจ้าของธรรมชาติ

รูปแบบการนำเสนอ จะนำเสนอผ่านวิถีชาวบ้าน โดยใช้นักแสดงที่เป็นชาวบ้านในชุมชนคลองด่าน และให้เด็กที่เป็นหลานเป็นตัวดำเนินเรื่อง โดยทั้งนี้ เราได้รับความร่วมมือจาก ลูกสนิท แก่นแก้ว และครอบครัว ที่จะมาแสดงวิถีชีวิตชาวประมงก่อนที่จะมีโครงการสร้างโรงบำบัดน้ำเสียขึ้นในตำบลของเขา และเมื่อโรงบำบัดน้ำเสียกำลังสร้างขึ้น เปลี่ยนแปลงชีวิตเขาไปอย่างไรบ้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.ติดต่อนักแสดง

เราได้ติดต่อกับ ลุงสนิท แก่นแก้ว และครอบครัวเพื่อมาเป็นตัวแทนของชุมชนในการเล่าเรื่องวิถีชาวประมงคลองด่าน โดยเราเข้าไปคลุกคลี พูดคุยทำความคุ้นเคย 3 ครั้งก่อนการถ่าย ทำให้ได้ Character ของคนในชุมชนคลองด่านดังนี้

เวลาเช้า - ลุงสนิทจะตื่นประมาณ 6 โมงเช้า เพื่อมาดูลูกชายเอาอวนลงเรือ บ้าล้มปล่อยที่เป็นภรรยา จะออกไปจ่ายตลาดโดยลูกสาวจะเป็นคนขับมอเตอร์ไซด์ไปส่งและรับกลับ ลูกชายจะไปซื้อปลาท้องโกมาให้กินก่อนที่บ้าล้มจะกลับจากตลาด

เวลา 6.30 - บ้าล้มจะให้ลูกสาวเตรียมลำนับให้คนเรือ และที่บ้าน ตัวบ้าเองจะออกไปตักบาตรหน้าบ้าน

เวลา 7.30 - ลูกชายจะเตรียมเอาน้ำมันลงเรือ ตรวจสอบดูเครื่องเรือเพื่อให้พร้อมก่อนการออกทะเล

เวลา 8.00 - ออกไปหาปลาที่ปากอ่าว จะออกเกาะชายฝั่งไปเรื่อยๆ แล้วแต่ว่าจะเจอปลาที่ไหน โดยใช้วิทยุสื่อสาร ได้ต่อกับเรือลำอื่นๆ ไปตลอดทาง

การหาปลา จะดูที่ลูกคลื่นว่ามีฝูงปลากะโดดเล่นลูกคลื่นตรงไหน ถ้าเห็นปลากะโดดหน้าตัวก็เอาอวนลงบริเวณนั้นได้ อวนรุนจะใช้วิธีจับปลาแบบล้อมคอกปลาเป็นวงกลม ใช้เรือวิ่งไล่ปลาเป็นวงกลมซัก 7-8 รอบ เมื่อเห็นว่าน้ำนิ่ง เอาเหล็กมาเคาะเพื่อให้เกิดเสียงดัง ปลาในน้ำจะตกใจว่ายน้ำหนี และติดอวนในที่สุด หลังจากนั้นก็เอาอวนขึ้น แล้วแต่ว่าความยาวของอวนมากน้อยแค่ไหน ส่วนคนงานจะใช้ดึงอวนประมาณ 5 คน ปลาที่ได้ก็ประมาณ 700 - 2 ตัน ต่อการลงอวน 1 ครั้ง

เวลา 14.00 - เรือจะกลับเข้าฝั่ง ทุกคนจะวางอวนและสะบัดปลา เพื่อเอาไปขายโรงปลาไก่

และเมื่อมีเวลารว่างในวันที่ไม่ได้จับปลาไม่ได้ ลุงสนิทจะซ่อมอวนที่ขาดไปเรื่อยๆ บางวันถ้าได้ปลาทุยอะ บ้าล้มจะคัดปลาทุยไว้เพื่อเอาไปขายแถวบ้าน เพราะจะได้เงินเข้าบ้านมากขึ้น

เวลาเย็น - ทุกคนจะกลับมากินข้าวที่บ้านพร้อมกัน กับข้าวก็จะเป็นปลาที่จับได้ หรือไม่ก็เป็นอาหารสำเร็จรูปบ้าง

BREAKDOWN SHEET วันที่ 19 ต.ค. 44

title โรงเรียนนักสืบนักเรียน int. or ext. EXT day or night day

scene no. - scene name -

description ลึกลับ time 11.00 น.

CAST	EXTRAS / ATMOSPHERE	
<ul style="list-style-type: none"> - บ้านลุงจรูญ - ลุงจรูญ บ้านลุง ลุงป๋อ ลุงจิม - หน่อที่สวนหน้าบ้าน - ปลายทางสถานีรถไฟในสวน - วิทยุ TV 	-	
SPECIAL EFFECT	PROPS	VEHICALS / ANIMALS
<del> <ul style="list-style-type: none"> - เสียง "พากันเข้าไปได้แล้ว" - เสียง "เอาน้ำไปส่งยาย" - "นกขี้ขี้" - "ฟ้าไหน" - "เกาะเขียด" </del>	<ul style="list-style-type: none"> - ประตูสถานีรถไฟ / วิทยุ - วิทยุ / ปุ๋ยขี้วัว 	
SOUND EFFECTS / MUSIC	SPECIAL EQUIPMENT	
<ul style="list-style-type: none"> - เสียง "พากันเข้าไปได้แล้ว" - "เสียง" - "เอาน้ำไปส่งยาย" - "นกขี้ขี้" - "ฟ้าไหน" - "เกาะเขียด" 		
PRODUCTION NOTES		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

BREAKDOWN SHEET

อันดับที่ 16 ใต้ ค 44

title โรงเรียนบ้านน้ำเค็ม int. or ext. EXT day or night DAY

scene no. - scene name -

description คนงมศพไปฝังศพ time 11:00 น.
เอาศพไปฝัง

CAST	EXTRAS / ATMOSPHERE	
2 คน OUT - ใช้อัปเปิ้ลไปฝังศพ นอนหลับ - ใช้อัปเปิ้ล 2 คน นอนหลับ	ฆ่าศพ	
SPECIAL EFFECT	PROPS	VEHICALS / ANIMALS
	ปลูกต้นไม้ กับ ต้นไม้ ปลูกต้นไม้	ใช้นางสาว
SOUND EFFECTS / MUSIC	SPECIAL EQUIPMENT	
- เสียงเด็กหัวเราะ - เสียงพายุที่ทุ่งนา		
PRODUCTION NOTES		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

BREAKDOWN SHEET วันที่ 25 ม.ค. 44

title โรงรับจำนำน้ำเสีย int. or ext. ext day or night day

scene no. 13, 42, 52 scene name วัดชีวิตร

description insert shot time 7:00 น. - 10:00 น.
ชิมฉิ่ง / ปากอ่าว 16:00 น. - 18:00 น. ฉายภาพเมื่อถ่ายเสร็จ

CAST		EXTRAS / ATMOSPHERE	
C. 12	ครอบครัวบ้านเรือนเรี่ยราย / เรือแล่นผ่านเป็นระยะ	ใช้แสงส้มอมฟ้า ตอน 6:30-7:00 น.	
C. 42	น้ำท่วม	ใช้แสงตอน 9:00 น.	
C. 52	ปากอ่าว / ป้าชายเฒ่าที่อุ้ม / ชิมฉิ่ง ซามปรอจ สับปลี / ก้า	ใช้แสงฟ้าคราม ตอน 10:00 น.	
SPECIAL EFFECT		PROPS	VEHICALS / ANIMALS
SC. 12	มายักษ์แสงอาทิตย์ ตอน 6:30	SC. 52 ซ้อมปลีสด ปรอจ 4-5 โหล	SC. 52 ใช้เรือปลา 1 ลำ ตอน 9:30 น.
SOUND EFFECTS / MUSIC		SPECIAL EQUIPMENT	
เก็บเสียงบรรยากาศ			
PRODUCTION NOTES			
- นัดคณะชาวบ้าน เรือฉิ่ง ฉิ่ง ตอน สับปลี กับ ใช้ก้า.			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

BREAKDOWN SHEET วันที่ 27 พ.ค. 44.

title โรงเรียนข้าศึก int. or ext. ext day or night day

scene no. 52 62 scene name โรงเรียนข้าศึก

description ฉากหลังพิธีกรรม / เวลา time 14:00น. - 18:00น.
/ทล.ล.
ที่ป่าช้า

CAST	EXTRAS / ATMOSPHERE	
52 (เรือ) 53 (ช่าง) 62 2 shot 2 shot 2 shot	- ใช้เสียงฟ้าคราช ตอน 14:00น. - ใช้เสียงช้อน คนคนเป็นเงาดำ 17:30น. ปากช้า.	
SPECIAL EFFECT	PROPS	VEHICALS / ANIMALS
	ฆ้อง, ตะขอเกี่ยวปลา ฆ้องสังข์, ขลุ่ยมุง & กิ่งกล้วย, ขลุ่ยโต้โอง, นอชแม่ลูก, สัตว์ตอไม้ 1 ไร่ (CU.)	52 53 ใช้เรือปลา 2 ลำ ตอน 14:00น. (ลำเดิม 1 ลำ)
SOUND EFFECTS / MUSIC	SPECIAL EQUIPMENT	
- ปรอดเก็บร้วงเรือ ขลุ่ยโต้โอง กับ ลูกกระพรวน		
PRODUCTION NOTES		
- CU. นอชอันนุ คนเรือตอ - check continue ลูกกระพรวน 52 53 ขลุ่ยมุง ขลุ่ยโต้โอง ตอ ไม้		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

BREAKDOWN SHEET วันที่ 28 พ.ค 44.

title โรงงป่าขัดหนังสี int. or ext. int day or night day

scene no. 1a, 2a, 2b, 4a scene name อี๊ดอี๊ด / คุตตเปลี่ยนแปลง.

description blocking shot time 7:00น. - 14:00น.
ที่บ้านป่าลอสรี.

CAST	EXTRAS / ATMOSPHERE	
2a ได้ก. กระโดดเล่นน้ำ / ไม้บ่มมือ 1a ลุงอี๊ด / หนึ่งเอ็นจวน / CU. มือ 3a อัยการงาน / ลุงอี๊ด / หนึ่งเอ็นจวน / CU. งาน 4a ลุงอี๊ด + หนึ่งเอ็นจวน 2b อัยการกับพ่อ / อัยการไปทำงาน 3b ไม้บ่มมือ / หนึ่งเอ็นจวน 4b อัยการ / หนึ่งเอ็นจวน	ใช้แสงส้ม 0มหน้า 0อน 7:00น.	
SPECIAL EFFECT ของประมงต.	PROPS	VEHICALS / ANIMALS
SC 3 C. กิ่งตอขาลประมง	ขี่รถ กับปลาสด, อวน, เอกสารบ่อป่าบึง	จักรยานไน้เด็กสี หน้อ สะพาน 2 คัน.
SOUND EFFECTS / MUSIC	SPECIAL EQUIPMENT	
ของประมง / ลุงอี๊ด / อัยการ / หนึ่งเอ็นจวน / ไม้บ่มมือ / หนึ่งเอ็นจวน / อัยการกับพ่อ / อัยการไปทำงาน		
PRODUCTION NOTES		
- หนึ่งเอ็นจวนมากสี 3 คน - อัยการกับพ่อ หนึ่งเอ็นจวน กับ ลุงอี๊ด		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางการถ่ายทำ โรงบำบัดน้ำเสีย

Title โรงบำบัดน้ำเสีย

director อุมภาพร

23 ธค. 43	นัดลูกจ้าง สัมภาษณ์ เกี่ยวกับเรื่องราว และเอาเอกสารข้อมูลทั้งหมดของโรงบำบัดน้ำเสีย	5กพ. 44	ส่งผลงาน rough cut
		18 กพ. 44	ถ่ายซ่อม
24 ธค.43	ถ่ายการคัดค้านที่หน้าโรงบำบัด 8.00 น.	26 กพ .44	ตัดต่อ final cut ที่ภาควิชา
8 มค. 44	Pre-production presentation	27 กพ. 44	ตัดต่อพร้อมใส่เสียงประกอบ
12 มค. 44	ไปทดลองบางปลากดเพื่อขอสถานที่ถ่ายทำ	28 กพ. 44	ตัดต่อพร้อมใส่เสียงประกอบ
13 มค. 44	ไปปากอ่าวเพื่อ block shot ตอน 17.00 น.	2 มีค. 44	ส่งผลงาน
15 มค. 44	ไปปากอ่าวเพื่อ block shot ตอน 17.00 น.	7 มีค. 44	Present งาน
16 มค. 44	นัดลูกจ้างเรื่องวันถ่ายจริง	12 มีค. 44	ถ่ายซ่อม
17 มค. 44	เข้าพบ อ.ที่ปรึกษา	23 มีค 44	ตัดต่อ
18 มค. 44	ไปปากอ่าวเพื่อ block shot ตอน 17.00 น.	24 มีค. 44	ตัดต่อพร้อมใส่เสียงพากษ์เพิ่ม
19 มค. 44	ติดต่อสถานที่ และเรือที่ใช้ในวันถ่ายจริง	25 มีค. 44	ตัดต่อพร้อมใส่เสียงประกอบ
20 มค. 44	เตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ถ่าย	28 มีค. 44	ส่งผลงานสมบูรณ์
21 มค. 44	นัดคุยกับลูกจ้าง อู๋ย และหลาน		
22 มค. 44	Pre-production presentation		
23.มค. 44	ตรวจดูความพร้อมก่อนถ่าย		
25 มค. 44	ถ่ายที่ทดลองบางปลากด		
26 มค. 44	ถ่ายชีวิตครอบครัวตอน 10.00 -14.00 น.		
27 มค. 44	ถ่ายโอบและจุกที่ทำน้ำตอน 15.00 น.		
28 มค. 44	ถ่ายที่ทะเล ปากอ่าวตอน 8.00 น.		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ขั้นตอนการเขียนบทภาพยนตร์

เริ่มจากหาประเด็นที่ชัดเจนในการนำเสนอ ประเด็นที่ได้ต้องมาจากสิ่งที่น่าสนใจที่สุดในการที่จะนำมาบอกเล่าซึ่งต้องตอบโจทย์ที่เรามีอยู่ได้อย่างชัดเจน โจทย์ในที่นี้คือ ปัญหาระหว่างชุมชนในตัวเมืองสมุทรปราการ (ปากน้ำ) และชุมชนในตัวตำบลสมุทรปราการ (คลองด่าน) เราเลือกเอาชุมชนคลองด่านมาเป็นตัวหลักในการเล่าเรื่องด้วยเพราะเรื่องราวและการนำเสนอที่น่าสนใจว่าชุมชนในตัวเมืองอยู่มาก

ซึ่งทำให้ได้ประเด็นที่ " คนอยู่กับธรรมชาติดีที่สุด " โดยใช้ประเด็นในการเปรียบเทียบจากคนในสองชุมชน แต่การนำเสนอจะผ่านชุมชนคลองด่านเป็นหลัก จากนั้นจึงเริ่มหาเหตุการณ์ที่จะเล่าเรื่อง โดยเหตุการณ์นั้นต้องตอบประเด็นได้อย่างดี

เราเริ่มหาความขัดแย้งซึ่งคือ อาชีพของคนในชุมชนไปขัดแย้งกับรูปแบบโครงการบำบัดน้ำเสีย แล้วอาชีพที่ชุมชนบอกว่ามันยังสมบูรณ์ดีอยู่เป็นอย่างไร เราจึงไปหาภาพจากหนังสือต่างๆ ว่าภาพที่ดูเป็นวิถีชีวิตมุมมองเป็นอย่างไร และไปสอบถามข้อมูลจากชาวบ้านโดยการไปพูดคุยทั้งจากแกนนำชุมชนและชาวประมงที่เดือดร้อน จนได้พบกับลุงสนิท แก่นแก้ว ชาวประมงอวนรุนซึ่งยินดีที่จะมาแสดงให้เห็นสภาพวิถีชีวิตของเขา บทจึงเริ่มออกมาจากการที่เราเข้าไปคลุกคลี สังเกตเหตุการณ์ ซึ่งบทถูกแก้ไปเรื่อยๆ ในรายละเอียดเพราะภาพที่ได้ไม่ชัดเจน เล่าเรื่องตามประเด็นไม่ได้ จนได้บทสุดท้ายซึ่งยังไม่ถือว่าสมบูรณ์นัก

ที่แรกคิดว่าจะไม่นำเสียงบรรยายเข้ามาในหนัง ต้องการให้ภาพเล่าเรื่องออกมาเอง เพราะเสียงบรรยายจะไปจำกัดจินตนาการของผู้ดู แต่จากการส่ง rough cut ที่ผ่านมา ภาพยังไม่สามารถเล่าเรื่องทั้งหมดได้ ภาพยนตร์เรื่องนี้จึงขาดการสื่อสารที่ดีไป กลายเป็นแค่การบันทึกภาพเหตุการณ์เท่านั้น ดังนั้น จึงเลือกใช้การบรรยายเข้ามาเพื่อให้เกิดการเข้าใจเรื่องมากขึ้น

เค้าโครงเรื่องจะแบ่งเป็นสองส่วนหลัก นั่นคือ การคงอยู่แบบเดิมของคนในชุมชนคลองด่านที่เน้นด้านอาชีพประมงเป็นหลัก กับความขัดแย้งของรูปแบบการพัฒนาของรัฐในชุมชนนี้ ทั้งนี้มีการวางตัวละครดำเนินเรื่องให้มีความต่อเนื่อง และมีการสร้างฉากขึ้นมาเพื่อให้ตัวละครได้แสดงซึ่งเป็นปัญหาหลักมาว่าทำให้ภาพยนตร์เรื่องนี้ดูเกินจริงไป ทำให้ขัดกับความรู้สึกกับหนังสือสารคดี แต่ตัวละครทุกตัวก็เป็นคนในชุมชนชาวประมงในชุมชนคลองด่านทั้งสิ้น

ปัญหาหลักคือประเด็นของภาพที่สื่อความหมายออกมายังได้ออกมาไม่ชัดเจน ยังขาดเส้นอารมณ์ของตัวละครไป การส่ง rough cut ในตอนแรกทำให้เราต้องมานั่งแก้ปัญหาว่าเราจะสร้างเส้นอารมณ์อย่างไร และโดยวิธีอะไร เราจึงสรุปว่าการแสดง และการจัดฉากน่าจะทำให้ภาพมี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อารมณ์มากขึ้น แต่เมื่อไปถ่ายเข้าจริงนักแสดงคือชาวบ้านธรรมดาไม่ได้อู้หรือเข้าใจเรื่องการแสดง ดังนั้นเขาจึงเกร็งและประหม่ามาก เราจึงหันกลับไปจุดเดิมคือเขาเป็นอย่างไรก็แสดงมาอย่างนั้นแล้วใช้การตัดต่อเข้าช่วยสร้างอารมณ์

การถ่ายทำเป็นไปได้อย่างราบรื่น เนื่องจากเหตุการณ์เกี่ยวข้องกับน้ำ จึงต้องระมัดระวังในเรื่องของอุปกรณ์และพื้นที่ที่จำกัดก็ทำให้ได้มุมภาพที่จำกัดเช่นกัน ในขณะที่เดียวกันการถ่ายทำขึ้นนั้นจำเป็นที่จะต้องพึ่งธรรมชาติสูง อย่างตอนที่ถ่ายภาพคนจับปลา เพื่อบอกถึงความสมบูรณ์ของพื้นที่ เราต้องการได้ภาพคลังอาหารของชุมชน ดังนั้นมันจะต้องดูสมบูรณ์ให้ได้มากที่สุด แม้ว่าภาพยังไม่ได้อย่างที่คิด แต่ก็ถือว่าได้ภาพความสมบูรณ์มาส่วนหนึ่ง

หลังจากได้ภาพมาบ้างส่วนแล้วจำเป็นต้องตรวจดูว่ามีแล้วเรื่องได้ตรงตามที่เราวางไว้ไม่ ผลก็คือได้แต่ไม่ดีมาก แต่เราต้องไปถ่ายอีกหลายจุด เราจึงเลือกเอาภาพเหล่านั้นมาใช้ โดยหาภาพความสมบูรณ์ของชุมชนมาเป็นข้อขัดแย้งกับบ่อบำบัดที่จะเกิดขึ้นที่บ้านของพวกเขา ซึ่งมีบ้างที่หลงประเด็น ภาพไม่สมบูรณ์พอที่จะเปรียบเทียบได้บ้าง

เสียงบันทึก จากการไปสัมภาษณ์ลุงสนธิ เราไม่สามารถนำเสียงเขามาบรรยายในเรื่องได้ เพราะในเรื่องของการบันทึกที่ไม่ดีพอ และเนื้อหาที่เราต้องการให้มาอธิบายเรื่องไม่ชัดเจน เป็นเรื่องทั่วไปส่วนใหญ่ ซึ่งถือว่าเป็นความผิดพลาดในการเจาะประเด็นการสอบถามที่ส่งผลให้เรื่องราวออกมาผิดจากประเด็นที่ต้องการนำเสนอไป

โครงร่างบทภาพยนตร์ ครั้งที่1

โรงบำบัดน้ำเสีย

Sequence A วิถีชีวิต

ภาพ	เสียง
วิถีชีวิตลูกจ้าง	
- เรียบลำคลองคลองนางหงษ์ บ้านเรือนตั้งเรียงรายริมฝั่ง เรือลากกุ้ง ลากปลา วิ่งเป็นระยะ	เสียงบรรยากาศ
- ลูกจ้าง,วัย 53ปี,นั่งเย็บอวนอยู่หลังครัว	
- มือที่สาร์วะวนกับเชือกด้วยความชำนาญ	เสียงเด็กๆ เจียวข้าว
- หลานลูกจ้าง วิ่งเล่นอยู่บริเวณนั้น	
- เข้าน้ำขึ้น เด็กๆ กระโดดเล่นน้ำ ดำพุดดำว่ายอย่างชำนาญ	
- อยู่ในชุดฮ็อฟฟิค เดินเอาจานมาวางหลังครัว และรีบเดินออกไป	
- อยู่เดินไปกับเพื่อนสาวที่ใส่ชุดเหมือนกัน	เสียงอยู่พูดคุยกับเพื่อน
- ลูกจ้างเงยหน้ามองจานข้าว	
- ข้าวในจานเหลือทิ้งเกือบครึ่ง ปลาทอดเหลือครึ่งตัว	
- ลูกจ้างลุกขึ้นมาหยิบจานข้าว นำไปเทให้สุนัขกิน	
- น้ำในคลองเริ่มทุด	
- ลูกจ้างในชุดใส่มองเตรียมของขึ้นเรือ อวนที่เย็บเมื่อเช้าถูกวางกอง หน้าลำเรือ	เสียงบรรยากาศ
- หลานชายวัยแปดขวบวิ่งมาช่วยลูกจ้างขนของและลงเรือตามไปด้วย	
ทะเลเลี้ยงชีวิตคน	
- เรือเล่นทะเลยานไปสู่คลื่นยักษ์ข้างหน้า	เสียงเครื่องยนต์
- ริมฝั่งมีชาวประมงกำลังละบัดปลาขึ้นจากอวน	
- พ่อค้าปลายืนชั่งปลาที่คัดแล้ว จดใส่บิลเป็นรายการยาว	
- หลานลูกจ้างนั่งขำ ซึ่มือไปมาให้ลูกจ้างดูปลากระดั่งออกจากอวน	เสียงหลานเล่น
- บริเวณริมฝั่ง ชาวบ้านใช้ก้าหาลูกกุ้งลูกปลา เด็กๆ สนุกกับการหา ปลาและเล่นน้ำไปพร้อมๆกัน	เสียงหลานถาม ลูก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เรือลากหอยจอตเทียบท่า คนงานลำเลียงหอยขึ้นท่า
- ลูกจ้างตอบคำถามเด็กชายไปตลอดทาง เด็กชายหยิบอุปกรณ์ในเรือขึ้นมาเล่นผจญภัย
- ปากอ่าวที่อุดมไปด้วยป่าชายเลน มีต้นโกงกาง และแสม เป็นแนวสีเขียวยาว เด็กชายถามลูกตลอดทางที่ไป
- เรือเข้าสู่แนวป่าหอยและแล่นเข้าไปตรงกลางระหว่างแนวหอยเพื่อดักสัตว์น้ำ
- เรือหอยแมลงภู่ กำลังเลี้ยวไม้ปักหอยขึ้นมาจากใต้ น้ำ มีหอยแมลงภู่อยู่เต็มลำเรือ
- ลูกจ้างเดินมาหยิบอวน ปล่อยลงทะเล ทุ่นอวนลอยไปตามกระแสน้ำที่เคลื่อนตัวตามทิศทางของลม
- ลูกจ้างสอนให้เด็กชายรู้เรื่องเครื่องจับปลา การสังเกตธรรมชาติของน้ำ และปลาชนิดต่างๆ
- เรือเกี่ยวปลาตุ๊กกำลังทำงาน เด็กชายมองดูอย่างตื่นเต้น
- ป้ายแก่ๆ ลูกจ้างลากอวนขึ้น เด็กชายช่วยแกะปลาออกจากอวน ได้ปลามาจำนวนหนึ่ง
- เรือแล่นเข้าไปตามคลองบางปลากด เสียงก่อสร้าง
- ลูกจ้างมองเห็นสิ่งก่อสร้างขนาดใหญ่ เขามีสีหน้าสงสัย

Sequence B ความเปลี่ยนแปลง

วันที่โรงบำบัดมาเยือน

ภาพ	เสียง
- ประกาศของรัฐ เรื่องโครงการบำบัดน้ำเสียบนพื้นที่ตำบลคลองด่าน	เสียงก่อสร้างดังขึ้นเรื่อยๆ
- คนงานขมกั้กเข้มน้กทำงานอยู่ในโรงบ้กบ้ดที่สร้กงไป 30% แล้ว	
- เรือลากปลาจอตนึ่งเหนือน้ก คลองนางหงษ์เรีบกมิดหุดมิดตา	
- อวนที่ข้กจากเมื่อกวน วางกองอยู่หลังคร้ว	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ภายในบ้านอยู่บอกกับทุกคนถึงผลดีของโครงการนี้ให้ชาวประมงฟัง ช่วยอธิบายแบบนักวิชาการ
- ช่วยอธิบายเสร็จก็ขอตัวไปทำงาน
- ลุงก้างนั่งคุยกับชาวประมงต่อเรื่องโรงบำบัดน้ำเสีย การถามตอบของชาวประมงกับลุงก้าง
- ภาพแปลงงานของโครงการนี้
- ภาพถ่ายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ลุงก้างเล่าเหตุการณ์ที่ไปพบเห็นมา

ชาวประมงเดือดร้อน

- คลองนาหงษ์เงียบสงบมาหลายวัน
- อวนที่ขาดวางอยู่หลังครัวเช่นเดิม
- หลานลุงก้างนั่งรอลุงพาลงเรือไปเที่ยวอยู่หลังครัว เขาชะงัดคอ รอลุง ลุงก้างอธิบายเรื่องราว
- ลุงก้างนั่งอยู่หน้าบ้าน
- ภาพถ่ายเหตุการณ์ ที่ชาวบ้านเข้าไปประชุมร่วมกับทางฝ่ายรัฐ
- ลุงก้างนำเอกสารราชการมาอ่านให้ชาวประมงฟังที่บ้าน ทางรัฐปิดความลับผิด ขอบไปให้หน่วยงานต่างๆ วนเป็นลูกโซ่
- หลายๆ คำถามจากชาวประมงที่ถามลุงก้าง
- ลุงก้างคิดหนัก เขาไม่สามารถหาคำตอบได้ แต่เขามั่นใจว่าทุกคนเกลียดการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้

Sequence C บทสรุป

เอาบ้านไม่เอาบ่อ

- เช้าวันรุ่งขึ้น ลุงก้างและชาวประมงรวมตัวกันที่วัดหลวงปู่ปานนับร้อย ชาวประมงทะเลาะกับตำรวจ
- ชาวประมงเดินแถวมาที่หน้าโรงบำบัด เจ้าหน้าที่ตำรวจนับสิบยืนกันไม่ให้ชาวประมงเข้าไป ตำรวจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เกิดการปะทะกัน แต่ชาวบ้านก็เข้าไปในพื้นที่ด้านในของ
โรงบำบัดน้ำเสียได้
- ชาวประมงรอคอยเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อมาอธิบายเรื่องการ
ก่อสร้างโครงการนี้ว่าเป็นเช่นไร
- ตั้งแต่เข้า บ่าย และจนเย็น ไม่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาให้
คำตอบกับชาวประมง
- คำตอบของชาวประมงยืนยันว่า วิธีแก้ปัญหาปัญหาน้ำเสียต้อง
แก้ที่ต้นเหตุ ซึ่งพวกเขายังไม่ใช้ต้นเหตุที่แท้จริง

เสียงตะโกน " เอาบ้าน
ไม่เอาบ่อ "

การพูดคุยกันของชาว
ประมง

ทัศนคติของชาวประมง

Shooting script – โรงบำบัดน้ำเสีย

sequence A วิถีชีวิต

scene 1a วิถีชีวิตลุงกำ

ภายใน / หลังครัว / เช้า 7 โมง

ES.S. เรียบลำคลองคลองนางหงษ์ บ้านเรือนตั้งเรียงราย
ริมฝั่ง

เสียงบรรยากาศ

LS. เรือลากกุ้ง ลากปลา วิ่งเป็นระยะ

LS. ลุงกำ,วัย 53ปี,นั่งเหยียบอวนอยู่หลังครัว

CU. มือที่สละรวนกับเชือกด้วยความชำนาญ

scene 2a ภายนอก / บนสะพาน / เช้า 7.30 น.

MS. หลานลุงกำนั่งอยู่บนสะพาน

เด็กๆ ส่งเสียงเจี๊วเจี๊ว

LS. เช้านี้น้ำขึ้น เด็กๆ กระโดดเล่นน้ำ ดำพุดดำว่ายอย่างชำนาญ

scene 3a ภายใน / หลังครัว / เช้า 7.30 น.

LS. อยู่ในช่วงออฟฟิศ เดินเอาจานมาวางหลังครัว และรีบเดินออกไป

MS. ลุงกำเงยหน้ามองจานข้าว

เสียงอยู่พูดคุยกับเพื่อน

CU. ข้าวในจานเหลือทิ้งเกือบครึ่ง ปลาทอดเหลือครึ่งตัว

จนเงียบหายไป

MS. ลุงกำลุกขึ้นมาหยิบจานข้าว นำไปเทให้สุนัขกิน

scene 4a ภายนอก / บ้าน / สาย 10.00 น.

LS. น้ำในคลองเริ่มทุด

LS. ลุงกำในชุดไอ้โม่งเตรียมของขึ้นเรือ อวนที่เหยียบเมื่อเช้านี้ถูกวางกอง

เสียงบรรยากาศ

หน้าลำเรือ หลานชายวัยแปดขวบวิ่งมาช่วยลุงกำขนของและลงเรือ

ตามไปด้วย

scene 5a ทะเลเสียงชีวิตคน

ภายนอก / ทะเล / สาย 11.00 น.

LS. เรือแล่นทะยานออกสู่ปากอ่าว

เสียงเครื่องยนต์เรือดัง

MS. หลานลุงก้างนั่งฆ่า ซีมีมือไปมา

ลั่นคลอง เสียงเพลงชีวิต

LS. ริมฝั่งมีชาวประมงกำลังสะบัดปลาขึ้นจากอวน

สัมพันธ์คลอเบาๆ

พ่อค้าปลาขึ้นชั่งปลาที่คัดแล้ว จุดใส่บิลเป็นรายการยาว

LS. บริเวณริมฝั่ง ชาวบ้านใช้กำหาลูกกั้งลูกปลา เด็กๆ สนุกกับ

การหาปลาและเล่นน้ำไปพร้อมๆกัน

LS. เด็กชายหยิบอุปกรณ์ในเรือขึ้นมาเล่นผจญภัย

LS. ปากอ่าวที่อุดมไปด้วยป่าชายเลน มีต้นโกงกาง และแสม

เป็นแนวสีเขียวยาว

LS. เรือเข้าสู่แนวบึงหอยและแล่นเข้าไปตรงกลางระหว่างแนว

หอยเพื่อดักสัตว์น้ำ

LS. มนุษย์กบในชุดชาวประมง นำหอยขึ้นมาเหนือน้ำ

MS. หลานลุงก้างมองตาไม่กระพริบ

LS. หอยตัวโตกองเป็นภูเขาอยู่บนเรือ

LS. ลุงก้างเดินมาหยิบอวน ปล่อยลงทะเล

LS. ฟันอวนลอยไปตามกระแสน้ำที่เคลื่อนตัวตามทิศทางของลม

TWOSHOT ลุงก้างสอนให้เด็กชายรู้เรื่องเครื่องจับปลา การสังเกต

ลุงก้างพูดคุยกับหลาน

ธรรมชาติของน้ำ และปลาชนิดต่างๆ

ซักถามตามความอยากรู้

MS. ลุงก้างชวนหลานกินข้าวกลางวัน

อยากเห็นของเด็กชาย

LS. ภาพคนเกี่ยวปลาทำงานอยู่ตรงหน้าทั้งสองคน

scene 6a

ภายนอก / ทะเล / เย็น 17.00 น.

LS. เรือลอยย้อนแสงอาทิตย์ในตอนเย็น

เพลงชีวิตสัมพันธ์คลอเบาๆ

LS. ลุงก้างลากอวนขึ้น เด็กชายช่วยแกะปลาออกจากอวน

sequence B ความเปลี่ยนแปลง

scene 1b วันที่โรงบำบัดมาเยือน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภายนอก / โรงบำบัด / สาย 10.00 น.

Tilt up ประกาศของรัฐ เรื่องโครงการบำบัดน้ำเสียบนพื้นที่ตำบล เสียงก่อสร้างดังขึ้นเรื่อยๆ
คลองด้าน

LS. คนงานข้มักเขม้นทำงานอยู่ในโรงบำบัดที่สร้างไป 30% แล้ว

scene 2b ภายใน / บ้าน / สาย 10.30 น.

LS. เรือลากปลาจอดนิ่งเหนือน้ำ คลองนางหงษ์เงียบผิดปกติ

MS. อวนที่ขาดจากเมื่อวาน วางกองอยู่หลังครัว

LS. ภายในบ้านอยู่บอกกับทุกคนถึงผลดีของโครงการนี้ให้พ่อฟัง

อยู่อธิบายข้อมูลของรัฐ

CU. ภาพแปลนงานของโครงการนี้

ประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ

MS. อยู่อธิบายเสร็จก็ขอตัวไปทำงาน

เมื่อโครงการนี้เสร็จสิ้น

scene3b ชาวประมงเดือดร้อน

ภายนอก / บ้าน / สาย 10.00 น.

LS. คลองนางหงษ์เงียบลงมาหลายวัน

MS. อวนที่ขาดวางอยู่หลังครัวเช่นเดิม

LS. หลานลุงก้างนั่งรอลุงพาลงเรือไปเที่ยวอยู่หลังครัว เขาชะเง้อคอ
รอลุง

scene4b ภายนอก / บ่อบำบัด / บ่าย

MS. ลุงก้างนำเอกสารราชการมาอ่านให้ชาวประมงฟังที่บ้าน ทางรัฐ
ปิดความรับผิดชอบที่จะให้ข้อมูล และโยนขอเรียกร้องของลุงก้างไปให้
หน่วยงานอื่นๆ เป็นลูกโซ่

ลุงก้างอธิบายเรื่องราว
ตามความเข้าใจของตัวเอง

LS. ภาพถ่ายเหตุการณ์ ที่ชาวบ้านเข้าไปประชุมร่วมกับทางฝ่ายรัฐ

MS. หลายๆ คำถามจากชาวประมงที่ถามลุงก้าง

เรื่องกลิ่น เรื่องสารเคมี

CU. ลุงก้างนั่งเงียบ

ตกค้าง เรื่องการทำงาน
ของเจ้าหน้าที่ ฯลฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

sequence C บทสรุป

scene1c เอบ้านไม่เอาบ่อ

ภายนอก / บ่อบำบัด / เช้า 8.00 น.

LS. ลุงก้างและชาวประมงรวมตัวกันที่วัดหลวง

เสียงพูดคุยกัน

ปู่ปานนับร้อย

LS. ชาวประมงเดินแถวมาที่หน้าโรงบำบัด เจ้าหน้าที่ตำรวจ

ชาวประมงทะเลาะกับ

นับสิบยืนกันไม่ให้ชาวประมงเข้าไป

ตำรวจ

LS. เกิดการปะทะกัน แต่ชาวบ้านก็เข้าไปในพื้นที่ด้านในของ

เสียงตะโกน " เอบ้าน

โรงบำบัดน้ำเสียได้

ไม่เอาบ่อ "

scene2c

ภายนอก / โรงงาน / เช้า 8.30น.

LS. อยู่เข้าไปทำงานในโรงงาน

MS. อยู่มีสีหน้าซีดเขียวและหายใจขัด

LS. โรงงานปล่อยน้ำเสียลงสู่ทะเล

scene3c

ภายนอก / บ่อบำบัด / สาย 10.00น.

LS. ชาวประมงรอคอยเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อมาอธิบายเรื่องการ

การพูดคุยกันของชาวประ

ก่อสร้างโครงการนี้เป็นเช่นไร

มงเรื่องอาชีพของเขาอาจ

DISSLOVE ตั้งแต่เช้า ป่าย และจนเย็น ไม่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้า

ได้รับความเดือดร้อน

มาให้คำตอบกับชาวประมง

MS. คำตอบของชาวประมงยืนยันว่า วิธีแก้ปัญหาปัญหา

ทัศนคติของชาวประมง

น้ำเสียต้อง แก้ที่ต้นเหตุ ซึ่งพวกเขายังไม่ใช้ต้นเหตุที่แท้จริง

โครงร่างบทภาพยนตร์ครั้งที่ 2

โรงบำบัดน้ำเสีย

ตอนที่ 1

วิถีชีวิตชาวประมงคลองด่าน

ภาพ- ชีวิตประจำวันของคนในครอบครัว

บ้านเรือนตั้งเรียงรายริมฝั่ง

เรือวิ่งผ่านไปมาไม่ขาดสาย

เด็กๆ กระโดดเล่นน้ำท้ายสะพาน

ลุงนวยนั่งเฝ้าบอวนอยู่หลังครัว

ป่าล้มตักบาตรอยู่หน้าบ้าน

ลูกชายเติมน้ำมันเครื่องเรือ เรือเตรียมออกจากฝั่ง

ตอนที่ 2

ทะเลเลี้ยงชีวิตคน

ภาพ- ออกทะเลหาปลา

วิธีการจับปลาของชาวประมง

การใช้ชีวิตอยู่กลางทะเลตอนหาปลา

ผลผลิตที่ได้

ตอนที่ 3

การรุกร้า

ภาพ- ท่อน้ำทิ้งขนาดใหญ่ใจกลางทะเล

บ่อบำบัดขนาดใหญ่บนพื้นที่ป่าโกงกาง

คนงานทำงาน

พื้นที่ก่อสร้างขนาดใหญ่

โครงสร้างบ่อพักน้ำเป็นรูปเป็นร่างมากขึ้น

ตอนที่ 4

เอาบ้านไม่เอาบ่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ- ชาวประมงรวมตัวกันหลายร้อยคน

ชาวประมงเข้าไปในบ่อบำบัดเพื่อเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่รัฐ

สัมภาษณ์ชาวประมง (เขากลัวว่าบ่อบำบัดจะทำให้ไม่สามารถหากินทางทะเลได้)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงเรื่องแก้ไขครั้งสุดท้าย

โรงบำบัดน้ำเสีย

Title - โอบจับปูยูริมป่าชายเลน

เสียงตะโกน " เอาน้ำไม่เอาปอๆๆๆ "

zoom out - โอบหันมองบ่อบำบัด เดินเข้าไปในบ่อบำบัด

ส่วนที่ 1 วิถีชีวิต

วิถีชีวิตลงนวย

บรรยาย- ที่นี่...คลองต่าน เป็นตำบลเล็กๆในจังหวัดสมุทรปราการ พื้นที่ของเราล้อมรอบด้วยน้ำ ดังนั้นเราจึงมีวิถีชีวิตเป็นชาวประมง มีอ่าวไทย คือ อยู่ชาวอ่าวน้ำที่หล่อเลี้ยงชีวิต เรากว่าพันครอบครัว

ภาพ- คลองนางหงษ์

เรือปลาจอดเทียบท่าหน้าบึงล้า

ชาวประมงนำปลาขึ้นจากเรือ

ลูกสนิทั้งเย็บอวนอยู่หลังครัว

บรรยาย- ลูกหลานที่นี่ ทุกคนมีเลือดเนื้อของชาวประมงเข้มข้น เพราะพวกเขาได้รู้ได้เห็น ในอาชีพของเรา เรามีสิทธิที่จะจับปลาได้ทุกเวลาที่เขาต้องการ สำหรับเด็กๆ การจับปลาไม่ใช่อาชีพ แต่เป็นการผจญภัยที่ตื่นเต้น เราคิดว่าลูกหลานของเรามีความสุขตามวิถีชีวิตที่เราเป็น

ภาพ- โอบ, วัย 9 ขวบ กระโดดน้ำบนสะพาน

โอบจับปลาหมอนขึ้นชูเหนือน้ำ

เด็กๆ ที่ยื่นดูริมฝั่งหัวเราะชอบใจ

จุกชุปลานิลตัวโตขึ้น ยกคิ้วให้โอบ

โอบหน้าบึ้งด้วยความอิจฉา

ป่าล้มปล่อยตะโกน " มากินข้าวกันได้แล้ว "

บรรยาย- คนในตำบลของเราเป็นครอบครัวเดียวกัน ครอบครัวที่อบอุ่น เพราะเรามีเวลาที่จะอยู่ด้วยกัน โดยไม่ต้องมีตารางเวลาเหมือนใคร แต่เราก็มีกิน มีเงินใช้ด้วยการออกไปหาปลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ- ลุงสนิท โอบีบ ป้าส้มนั่งกินข้าวพร้อมหน้าพร้อมตา
โอบีบตีใจที่ตากินปลาที่เขาจับมาอย่างเริ่ดอร่อย
ป้าส้มปลื้มใจในตัวโอบีบ

ส่วนที่ 2 ทะเลเลี้ยงชีวิตคน

บรรยาย- เราสนุกกับรูปแบบการผจญภัยที่ใช้ เรือ อวน ทะเล และมีปลามากมายที่รอความ
สามารถของเราในการจับมันขึ้นมา เราจะกินปลาต่อไป เรื่อยๆ ตราบเท่าที่เรายังมีเรือ มีอวน มี
ทะเล เราก็มียังจะมีปลาให้กินต่อไป เราจำความรู้สึกของการเล่นซ่อนหา การจับปลาก็คล้ายกัน
ปลาซ่อนอยู่ในทะเล เราเป็นผู้หาปลาให้เจอ เราจึงจะชนะ มันแตกต่างกับการเล่นซ่อนหาตรงที่เรา
จะไม่มีวันเป็นผู้ซ่อนเท่านั้น

ภาพ- เรือปลาลอยกลางทะเล

ชาวประมงชี้มือไปที่ท้องน้ำ

ท้องน้ำที่ลูกคลื่นได้ไปมา

ชาวประมงรีบเอาอวนลงทะเล

ทุ่นอวนลอยเหนือน้ำ

เสียงเคาะเหล็กไล่ปลาดังกังวานสลับกับท้องน้ำที่ลูกคลื่นได้ไปมา

ชาวประมงลากอวนขึ้นบนเรือมีปลานับร้อยบนเรือลำนี้

ส่วนที่ 3 การลู่ล้าชุมชน

บรรยาย- เราไม่เคยเดือดร้อน ในเมื่อเรามีปลากินทุกวัน แต่.....วันนี้ เราไม่แน่ใจแล้วว่า ปลา
จะมีให้เรากินทุกวันต่อไปอีกหรือไม่ โรงบำบัดน้ำเสียทำลายพื้นที่ป่าโกงกางของเราไปพันกว่าไร่
ป่าโกงกางตาย สัตว์น้ำก็ตายด้วย อาชีพของเราห่วยๆ ต่อไปเรามีเรือ มีอวน มีทะเล แต่ ไม่มีปลาให้
กิน

ภาพ- ท่อน้ำทิ้งของโรงบำบัดกลางทะเล

dislove - บ่อบำบัดนับสิบบ่อบนพื้นที่ป่าโกงกาง

คนงานเร่งรีบทำงาน

รถไถดิน รถเครนกำลังแปรสภาพพื้นที่ป่าโกงกางเป็นโรงบำบัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ- ใบบดูรายการโทรทัศน์

เห็นรายการทีวีเป็นตำบลที่ตัวเองอยู่

บรรยาย - เสียงบรรยายในทีวีเรื่องโรงบำบัดน้ำเสีย

ใบบตะโกนเรียกตาให้มาดู

บริเวณบ้านว่างเปล่า

ใบบเดินตามหาคา

บรรยาย- เราไม่อยากได้บ่อบำบัด ถ้ามันจะทำลายอาหารของเรา เราไม่คุ้นเคยกับสิ่งใหม่ๆ ที่จะเกิดขึ้น เราอยากเป็นแค่ชาวประมงแบบนี้ หากินอยู่กับปลาแบบนี้ มีอาชีพที่เป็นเจ้านายตัวของตัวเองแบบนี้ ลูกหลานเราก็คงคิดเช่นเดียวกัน

ภาพ- ใบบเดินมาหาคาที่ทำน้ำ

คลองนางหงษ์ดูเงียบผิดปกติ

บรรยาย- อีกไม่นานจากนี้เราอาจเดือดร้อน หรือไม่เดือดร้อนจากโรงบำบัดน้ำเสียนี้ แต่ที่แน่นอนคือ มันมาสร้างอยู่ที่บ้านเราแล้ว และมันก็กำลังเติบโตขึ้นเรื่อยๆ พร้อมกับลูกหลานเรา ในเมื่อบ้านที่เราอยู่กำลังเปลี่ยนแปลง ลูกหลานเราคงจะดำเนินชีวิตอยู่แบบเดิมไม่ได้อีกต่อไป

ภาพ- ใบบเล่นซบเรือลำเก่าๆ อยู่ตามลำพัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ในขั้นตอนของ (post production) แบ่งขั้นตอนการทำงานได้ดังนี้

1. การตัดต่อ

เมื่อเราได้ภาพทั้งหมดมาแล้ว สิ่งสำคัญคือการนำภาพทั้งหมดมาเลือก และร้อยเรียงภาพให้ได้ความหมายที่สมบูรณ์ตามที่เราได้วางประเด็นไว้

จากสารคดีเรื่องนี้เราต้องการตัดต่อภาพเป็นสองส่วนหลัก คือ

1. ชีวิตของชาวประมงคลองต่านที่เน้นความสงบ เรียบง่าย เป็นอิสระ
2. การรुक้าเข้ามาของวัตถุ ซึ่งก็คือ บ่อบำบัดน้ำเสีย

เราจึงแบ่งภาพที่จะเล่าเรื่องออกมา และตัดต่อให้เข้าเป็นชุดเดียวกัน

ปัญหาของการตัดต่อ

จาก rough cut ที่ส่งอาจารย์ไปมีปัญหาที่การเล่าเรื่องไม่ได้ และภาพไม่สวยเราจึงได้กลับภาพที่ถ่ายมาไม่ได้สื่อความหมายพิเศษใดๆ เพราะมันไม่สามารถบอกเรื่องที่ต้องการนำเสนอได้ ซึ่งปัญหาเกิดจากเราไม่เข้าใจในกระบวนการผลิตหนังสารคดี เราไม่สามารถตัดสินใจเลือกวิธีการตัดต่อที่ถูกต้องออกมาได้

หลังจากถ่ายภาพมาปัญหาสำคัญในการถ่ายทอเรื่องราวคือ ไม่สามารถถ่ายทออารมณ์ของตัวละครหลักได้ดี อาจเป็นเพราะเราไม่ได้มีความเข้าใจในวิธีการของสารคดีเพียงพอ หรือให้เวลากับตัวละครน้อยเกินไป จึงทำให้ไม่สามารถถ่ายทออารมณ์ที่ดีออกมาได้

ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือเราไม่มีรูปแบบของการถ่ายทำที่ชัดเจนพอด้วย จึงทำให้งานไม่มีมิติทางด้านศิลปะเท่าที่ควร

ข้อผิดพลาดที่เห็นได้ชัดคือ ข้อมูลจำนวนมากที่ได้มากลับนำมาใช้ประโยชน์น้อยมาก เนื่องจากเราไม่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลออกมาเป็นภาพได้ เราจึงใช้ข้อมูลเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ดังนั้นเมื่อเราได้ข้อมูลมาสิ่งสำคัญคือการตีความเป็นภาพ หรือเสียงออกมาก่อนแล้วนำไปร้อยเรียงกับเรื่องราวให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. การบันทึกเสียง

เสียงที่ดีจะต้องเป็นตัวเสริมเรื่องราวให้มีความเข้าใจ และมีอารมณ์มากขึ้น การบันทึกเสียงจึงถือเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาเรื่อง

เสียงในหนังสือการ์ตูนเรื่องนี้จะแบ่งออกเป็น

- 2.1 เสียงบรรยาย ซึ่งใช้พากษ์เสียงแบบพิธีกรดำเนินรายการ หลังจากล้มเหลวกับการใช้เสียงสัมภาษณ์ของลุงสนิทในการเล่าเรื่อง ทำให้การนำเสนอผิดไปจากที่ได้วางไว้
- 2.2 เสียงบรรยายภาค ซึ่งบันทึกไว้พร้อมกับการถ่ายทำในแต่ละครั้งแล้ว ทำให้ไม่มีปัญหาในเสียงบรรยายภาคในการเล่าเรื่อง
- 2.3 เสียงดนตรีประกอบ ใช้ดนตรีสองแนวเพื่อบอกในประเด็นของชีวิตชาวประมงที่เรียบง่าย มีอิสระที่ใช้ดนตรีแนวเพื่อชีวิตมาประยุกต์ใช้ ในส่วนของการรุกข์เข้ามาของวัตถุที่อาจทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อชีวิตชาวประมง เอาดนตรีแนวสากลมาใช้

ภาคผนวก ภาพยนตร์สารคดี

1.1 รูปแบบภาพยนตร์สารคดี (DOCUMENTARY)

ในยุคเริ่มแรกของการสร้างภาพยนตร์เมื่อปลายศตวรรษที่ 19 การพัฒนาในแง่วิธีการนำเสนอของภาพยนตร์ได้เริ่มขึ้นเป็นสองแนวทาง นั่นคือ แนวที่เรียกว่า realism กับแนวทางที่เรียกว่า formalism ในช่วงกลางศตวรรษ 1890 พี่น้องตระกูลลูมิแอร์แห่งฝรั่งเศส ได้สร้างภาพยนตร์ชุดสั้นขึ้นมา โดยการไปตั้งกล้องถ่ายเหตุการณ์ต่างๆ ตามสถานที่จริง แสดงให้เห็นชีวิตประจำวันของผู้คน เช่น ไปถ่ายภาพกลุ่มคนเดินออกมาจากโรงงานช่วงเลิกงาน ถ่ายภาพรถไฟที่เทียบเข้าจอดชานชาลาสถานี ภาพยนตร์พวกนี้ไม่ได้มีเรื่องราวอะไร เป็นเพียงแค่การบันทึกภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกวัน แต่การสร้างความคิดเห็นตื้นตื้นใจให้กับคนยุคนั้น เพราะคงไม่มีใครคาดคิดว่าภาพที่ได้เห็นทุกเมื่อเชื่อวันจะได้รับการบันทึกลงบนแผ่นฟิล์มและถ่ายทอดมาใกล้เคียงความเป็นจริง

การแบ่งประเภทของภาพยนตร์สามารถจะทำได้หลายวิธี แต่วิธีที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดคือแบ่งตามรูปแบบการนำเสนอ โดยพิจารณาจากเทคนิคของภาพยนตร์เป็นสำคัญ รูปแบบของภาพยนตร์แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบหลักด้วยกันคือ

1. realism
2. classical cinema [drama]
3. formalism

ลักษณะสำคัญของภาพยนตร์ในกลุ่ม realism เน้นการนำเสนอความจริงเป็นหลัก ใช้เทคนิคของภาพยนตร์แต่เพียงเล็กน้อย ส่วนใหญ่มักได้แก่ภาพยนตร์ข่าว ภาพยนตร์สารคดี หรือภาพยนตร์ประเภทโฮมวิดีโอที่ถ่ายเอาไว้เพื่อบันทึกเหตุการณ์ ส่วนหนึ่งในกลุ่ม classical cinema เน้นการใช้เทคนิคของหนังเพื่อเล่าเรื่องและสร้างอารมณ์ร่วมเป็นหลัก ภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นเพื่อการค้าส่วนใหญ่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ ส่วนภาพยนตร์ในกลุ่ม formalism ไม่ได้มีความหมายเพื่อเสนอความจริงเหมือน realism หรือสร้างอารมณ์ร่วมเหมือน classical cinema แต่เน้นการแสดงความคิด สื่อความหมายผ่านการใช้สัญลักษณ์ เพราะฉะนั้นจึงเน้นการปรุงแต่งด้วยเทคนิคอย่างเข้มข้น ภาพยนตร์กลุ่มนี้ไม่ค่อยได้รับความนิยมมากนัก เนื่องจากดูยากและเข้าใจยาก

ยกตัวอย่างของภาพยนตร์แต่ละรูปแบบ เริ่มจาก Let It Be [1970] เนื้อหาหลักคือ การแสดงภาพการทำงานร่วมรวมถึงการแสดงสดของเดอะบีเทิลส์ วงดนตรีชื่อดังของโลก ภาพยนตร์แทบจะไม่มีพล็อตให้ผู้ชมยึดเป็นแกนในการติดตาม บทบาทที่สำคัญจึงอยู่แค่การบันทึกภาพเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้น

ส่วน My Best Friend's Wedding เป็นภาพยนตร์ในกลุ่ม classical cinema เพราะจุดหมายหลักในแง่ของการนำเสนอของภาพยนตร์เน้นการเล่าเรื่องที่ชัดเจน และต้องการให้ผู้ชมเกิดอารมณ์ร่วมไปกับตัวละครอย่างถึงที่สุด

สุดท้าย Crash ของเดวิด โครเนนเบิร์ก อาจจะไม่ใช่ formalism เต็มรูปแบบนัก แต่น้ำหนักการนำเสนอก็มุ่งเสนอความคิดของคนทำภาพยนตร์ มากกว่าที่จะให้ผู้ชมสนุกสนานไปกับเนื้อหาของภาพยนตร์ ในส่วนเทคนิคของการนำเสนอก็แสดงให้เห็นถึงการปรุงแต่งอย่างจงใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการซ่อนความหมายเชิงสัญลักษณ์เอาไว้ในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินเรื่อง

ภาพยนตร์สารคดี [documentary] คือภาพยนตร์แนวสมจริง เป็นภาพยนตร์ที่บันทึกเหตุการณ์จริง ไม่มีการปรุงแต่งด้วยเทคนิคของภาพยนตร์เพื่อให้เกิดอารมณ์คล้อยตาม ด้วยการใช้นักแสดงในระบับที่น้อยนั่นเอง คนทำภาพยนตร์สารคดีจึงพยายามทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกว่าโลกในหนังนั้นๆ ไม่ได้มีการปรุงแต่งหรือบิดเบือนแต่อย่างใด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง มันถูกเข้าใจว่าเป็นเหมือนกระจกสะท้อนความเป็นไปในสังคมตามความเป็นจริง ภาพยนตร์อิตาลีในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองอย่าง Open City Bicycle Thief Two Women ถือเป็นตัวอย่างของภาพยนตร์ในกลุ่ม realism ที่ชัดเจน โดยเฉพาะการแสดงภาพเสื่อมโทรมภายหลังสงครามที่ใกล้เคียงความเป็นจริง ทั้งฉาก เครื่องแต่งกาย ตัวนักแสดง รวมถึงวิธีการแสดงความจริง มันถือเป็นการปรุงแต่งในอีกรูปแบบหนึ่งเหมือนกัน

ด้วยความที่ภาพยนตร์เรียลลิสต์คำนึงถึงการปรุงแต่งด้วยเทคนิคแต่น้อย ผู้ชมจึงมักไม่สังเกตเห็นสไตล์การนำเสนอในหนังประเภทนี้ คนทำภาพยนตร์ให้ความสำคัญกับเนื้อหาที่จะนำเสนอมากกว่ารูปแบบการนำเสนอ หรือหลายๆ กันนั้น ก็คงจะถูกลดบทบาทลงเหลือเพียงแค่น้ำที่ของการบันทึกภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยจะไม่ก้าวล่วงเข้าไปแสดงความคิดเห็น เพราะฉะนั้น ภาพยนตร์แนวนี้จึงไม่สนใจความสวยงามทางภาพ แต่เน้นความเรียบง่าย ความกระชับกระเฉง ความตรงไปตรงมา แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าภาพยนตร์กลุ่มนี้จะอ่อนด้อยทางศิลปะ เพราะคุณลักษณะอย่างหนึ่งของภาพยนตร์แนวนี้คือการซ่อนศิลปะภายใต้รูปแบบทางศิลปะนั่นเอง

1.2 ขนาดภาพและมุมมองในการสื่อความหมาย

ความแตกต่างระหว่างภาพในแต่ละขนาดขึ้นอยู่กับจำนวนตัวละครหรือวัตถุที่ปรากฏบนเฟรมภาพ ในทางปฏิบัติแล้ว ขนาดของภาพมีความหลากหลายและไม่สามารถกำหนดได้ตายตัว โดยหลักสากลแล้วขนาดของภาพยึดถือเอารูปร่างของคนบนเฟรมภาพเป็นเกณฑ์ ไม่ใช่ระยะทางระหว่างกล้องกับวัตถุที่ถูกถ่าย

ผู้กำกับภาพยนตร์ในกลุ่มเรียลลิสต์ส่วนใหญ่พยายามจะรักษาขนาดของภาพในลักษณะที่สมจริง ภาพที่ออกมาจึงมักอยู่ในระยะใกล้เพื่อรักษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ชมกับตัวละครให้ดำเนินไปอย่างคงเส้นคงวา ไม่ผูกพันมากเกินไปจนเกิดความลำเอียง ผู้กำกับภาพยนตร์ในกลุ่มนี้หลีกเลี่ยงการถ่ายภาพที่ทำมุมผิดจากระดับสายตาตามากๆ ส่วนใหญ่แล้วจะถ่ายในระดับสายตาหรือ eye-level shot ประมาณ 5-6 ฟุตจากพื้น เพื่อให้เท่ากับส่วนสูงคนปกติจะมองเห็นความเป็นไปที่จะเกิดขึ้น โดยทั่วไปจะพยายามจับภาพในตำแหน่งที่มองเห็นวัตถุได้ชัดเจนที่สุด แต่เนื่องจากภาพในระดับสายตาเป็นภาพที่ให้ความรู้สึกเป็นกลาง ไม่ก่อให้เกิดอารมณ์ดรามatikแต่อย่างใด ผู้กำกับเกือบทุกคนต่างก็ต้องใช้ภาพในระดับนี้ไม่มากก็น้อย โดยเฉพาะจากปกติที่ใช้เพื่ออธิบายความทั่วไป

1.3 ภาพยนตร์สารคดีแนวธรรมชาตินิยม (THE NATURALIST TRADITION)

แนวความคิดของพวกธรรมชาตินิยมคือ เน้นเรื่องราวที่ถ่ายทอดชีวิตจริง ความเป็นอยู่และ ประเด็นของภาพจะอยู่ที่ความสวยงาม ส่วนการบันทึกภาพเป็นแบบพรรณนาเหตุการณ์จากสถานที่ต่างๆ โดยใช้วิธีการสังเกตและเฝ้าดูตัวบุคคล เหตุการณ์ และสถานที่เสียก่อน แล้วจึงถ่ายทอดโดยผ่านการใช้กล้องภาพยนตร์

ภาพยนตร์เรื่อง " MOANA " และ " NANOOK OF THE NORTH " เป็นตัวอย่างที่ดีของภาพยนตร์แนวนี้ โครจเรื่องได้หยิบยกเอาเรื่องราวของคนกลุ่มหนึ่งมาแสดงภาพวิถีชีวิตให้เห็นผ่านภาพทั้งดงาม ก็น่าสนใจคนดู

1.4 ลักษณะสำคัญของภาพยนตร์สารคดี

1.4.1 ต้องเป็นเรื่องราวที่มาจากความจริง และมีคุณค่าในเชิงสร้างสรรค์ โดยผ่านกระบวนการ และขั้นตอนคล้ายการทำภาพยนตร์บันเทิง เพียงแต่กระบวนการสร้างอาจเน้นความปรารถนาคนละจุดกัน

1.4.2 ตั้งอยู่บนพื้นฐานความขัดแย้ง (Dramatic Conflict) ไม่ใช่แค่สร้างเรื่องราวออกมา แต่ต้องตั้งอยู่บนองค์ประกอบทางด้านความขัดแย้ง ซึ่งแสดงออกมาทางด้าน ความคิดทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา ฯลฯ นำเสนอได้ในแง่ของแนวความคิด มุมมองทัศนคติ ที่สำคัญคือต้องวิเคราะห์เหตุการณ์ และเรื่องราวก่อนที่จะสื่อสารให้คนดู

1.4.3 ให้ความสำคัญกับเรื่อง ภาพยนตร์ทุกเรื่องต้องสร้างความสนุก น่าติดตาม แม้จะเป็นเรื่องราวที่รุนแรง แต่ก็ต้องแฝงไว้ด้วยอารมณ์ขัน

ข้อมูลดิบด้านเอกสารของโรงบำบัดน้ำเสีย
การกำจัดน้ำเสียโดยการทิ้งลงทะเล waste disposal by marine outfall

การกำจัดน้ำเสียโดยการทิ้งลงทะเลเป็นแนวทางหนึ่งในการกำจัดน้ำเสีย แต่อย่างน้อยต้องมีการบำบัดเบื้องต้นเพื่อแยกสารแขวนลอยและยกระดับ BOD ของน้ำเสียก่อน ในต่างประเทศที่สภาพกายภาพของพื้นที่มีความเหมาะสมและทะเลมีความลึกพอตลอดจนมีการหมุนเวียนเป็นไปได้ดีและทะเลมีความลึกพอ ตลอดจนการหมุนเวียนของน้ำทะเลเป็นไปได้ดีก็จะสามารถทำได้ ข้อจำกัดทางกายภาพของพื้นที่หลายอย่างมีสรุปไว้ดังนี้

1. ความลึกของท้องทะเลในอ่าวไทยบริเวณปากแม่น้ำค่อนข้างตื้น การทำ outfall ต้องเดินท่อออกไปไกลค่าใช้จ่ายสูงมาก
2. การหมุนเวียนของน้ำทะเลของอ่าวไทยบริเวณปากแม่น้ำ ซึ่งมีลักษณะเป็นอ่าวปิด การหมุนเวียนของน้ำเป็นไปไม่ค่อยดี ถ้านำน้ำเสียไปทิ้งบริเวณดังกล่าวจะเกิดการสะสมทำให้เกิดภาวะมลพิษมากขึ้น
3. การก่อสร้างวางท่อเนื่องจากสภาพดินเป็นดินเหนียวที่อ่อนตัว และมีการทรุดตัวของดินค่อนข้างสูง จะทำให้ค่าก่อสร้างมีค่าใช้จ่ายสูงมาก
4. การวางท่อเพื่อนำน้ำเสียทิ้งออกทะเลขนาดของท่อจะมีขนาดใหญ่เพราะต้องรวบรวมน้ำเสียที่เกิดจากแต่ละพื้นที่เข้าด้วยกัน จะทำให้ค่าก่อสร้างมีรายจ่ายสูง

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงสรุปได้ว่าสู่ทางการกำจัดน้ำเสียโดยการทิ้งทะเลมีความเป็นไปได้ค่อนข้างต่ำและไม่มีความเหมาะสมสำหรับกรุงเทพและปริมณฑล

ข้อคิดเห็นโครงการระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียรวม จังหวัดสมุทรปราการ

โครงการก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียสมุทรปราการ เป็นมติของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2538 ได้เห็นชอบตามหลักแผนงานโครงการการจัดการน้ำเสีย เขตควบคุมมลพิษจังหวัดสมุทรปราการ ผังตะวันตกและผังตะวันออก ผังตะวันตกให้รวมแผนงานโครงการจัดการน้ำเสียที่สุขสวัสดิ์ วันละ 125,000 ลูกบาศก์เมตร ของกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม และผังตะวันออกโครงการจัดการน้ำเสีย วันละ 400,000 ลูกบาศก์เมตร ของกรมโยธาธิการ กระทรวงมหาดไทย ที่ได้ศึกษาไว้แล้วเข้าในแผนงาน เพื่อให้โครงการนี้มีประสิทธิภาพสูงสุด และมี

ค่าใช้จ่ายต่ำสุด เมื่อโครงการก่อสร้างจริงมิได้สร้างตามแผนงานที่วางไว้โดยย้ายโครงการมาสร้างบนพื้นที่ 1,903 ไร่ที่คลองด่าน ไกลจากจุดเดิม 20 กิโลเมตร ตามผังเมืองที่เป็นพื้นที่สีเขียว เป็นป่าชายเลนติดกับทะเล แนวปลายท่อปล่อยน้ำตั้งอยู่บริเวณที่ชาวบ้านประกอบอาชีพเพาะเลี้ยงหอยแมลงภู่มากกว่าพันครอบครัว ทางกระทรวงวิทยาศาสตร์ไม่ได้ทำการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมบริเวณนี้ก่อนทำการก่อสร้าง ทั้งมิได้ให้ข้อมูลข่าวสารต่อคนในชุมชนแต่อย่างใด

การก่อสร้างโรงบำบัดน้ำเสียที่สุขสวัสดิ์ และบางปู เป็นไปในลักษณะผสมผสานที่มีค่าใช้จ่ายต่ำที่สุดแต่มีประสิทธิภาพมากที่สุด และมีได้มีขนาดใหญ่เกินไป เพื่อให้การดำเนินงานไปได้อย่างต่อเนื่อง ไม่หยุดชะงัก เงินค่าใช้จ่ายของโรงงานทั้งสองฝั่ง รวม 13,612 ล้านบาท และ ADB ธนาคารเงินกู้เพื่อพัฒนาแห่งเอเชีย ที่ให้เงินกู้ในการก่อสร้างโครงการได้ออกเงินว่าจ้างบริษัท มอนโกเวอร์ วัตสัน เอเชีย ศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและความเหมาะสมไว้แล้ว

แต่กระทรวงวิทยาศาสตร์โดย กรมควบคุมมลพิษ มิได้สร้างตามแผนงานที่วางไว้ และที่บริษัทได้ศึกษาไว้ แต่ได้ย้ายไปสร้างที่หมู่ 11 ตำบล คลองด่าน อำเภอ บางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ไกลจากจุดเดิม 20 กิโลเมตร ตามผังเมืองเป็นพื้นที่สีเขียว เป็นป่าชายเลนติดกับทะเล ใช้เนื้อที่ก่อสร้าง 1,903 ไร่ เพื่อรองรับน้ำเสียชุมชน และโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ 5,000-6,000 โรงงาน นำมาบำบัดและปล่อยทิ้งลงสู่ทะเลวันละ 525000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน แนวปลายท่อปล่อยน้ำตั้งอยู่ในบริเวณที่ราษฎรชาวคลองด่านและตำบลใกล้เคียงประกอบอาชีพเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและทำประมงชายฝั่ง การย้ายสองแผนงานเดิม โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์ มาสร้างที่ตำบลคลองด่าน โดยมีได้ศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และผลกระทบต่อสังคม ทั้งมิได้ให้ข้อมูลข่าวสารต่อชาวตำบลคลองด่านและใกล้เคียงที่มีส่วนได้เสียโดยตรงให้รับรู้ เพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียในท้องที่ตำบลคลองด่านมาก่อน ข้อเรียกร้องของชุมชนคลองด่านและชุมชนใกล้เคียงชาวคลองด่านมีข้อร้องเรียนต่อรัฐเพื่อความมั่นใจว่าโครงการนี้จะไม่ส่งผลกระทบต่ออาชีพของพวกเขา

1. เพื่อความโปร่งใสให้อนุกรมามีการปกครองสภาพผู้แทนราษฎร ตรวจสอบความเหมาะสมในการใช้พื้นที่ก่อสร้างและใช้เงินงบประมาณ ทั้งให้ ปปช. ตรวจสอบการจัดซื้อที่ดิน
2. เพื่อความเป็นธรรม ให้ศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมก่อนการดำเนินโครงการ
3. เพื่อความถูกต้องตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 59 ขอให้ชาวคลองด่านได้มีสิทธิได้แสดงความคิดเห็นของตนเกี่ยวกับโครงการนี้ ด้วยการทำประชาพิจารณ์ที่โปร่งใส

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วันที่ 29 เมษายน 2542 สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีมีหนังสือถึงจังหวัดสมุทรปราการ วันที่ 6 พฤษภาคม 2542 ให้ตรวจสอบโครงการบ่อบำบัดน้ำเสียในท้องที่ตำบลคลองด่าน ตามที่ราษฎรร้องเรียน

วันที่ 2 มิถุนายน 2542 ชาวตำบลคลองด่านได้มีหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรปราการ ให้ตรวจสอบการก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียในท้องที่ตำบลคลองด่านที่มีได้ทำการศึกษาผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม จะมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต และผลกระทบต่อชุมชนชาวตำบลคลองด่านและใกล้เคียง ทั้งให้ตรวจสอบการจัดซื้อที่ดินและให้ชลอการก่อสร้างไว้ก่อน

วันที่ 2 กรกฎาคม 2542 ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรปราการ มีหนังสือด่วนมาที่ สป 0017.2/10885 ถึงปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม กรณีการก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียจังหวัดเห็นว่าการก่อสร้างต้องใช้เงินงบประมาณจำนวนมาก หากยังมีได้ทำการศึกษาผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และเมื่อมีการก่อสร้างเสร็จสิ้นลงแล้ว ผลปรากฏว่าได้ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง ดังนั้นในระหว่างทำการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จึงควรชลอการก่อสร้างไว้ก่อนตามข้อเรียกร้อง

วันที่ 9 สิงหาคม 2542 ชาวตำบลคลองด่าน ได้มีหนังสือถึงสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองด่าน ขอเข้าร่วมประชุมสมัยที่ 1 ครั้งที่ 2/2542 เกี่ยวกับการก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียในท้องที่ตำบลคลองด่าน เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2542 ในที่ประชุมมีมติให้ทบทวนและชลอการก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียในท้องที่ตำบลคลองด่านไว้ก่อน

วันที่ 9 พฤศจิกายน 2542 นาย ณรงค์ ยอดศิริจินดา ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคลองด่าน นำหนังสือการประชุมยื่นต่อนายกรัฐมนตรี ให้ทบทวนและชลอการก่อสร้างไว้ก่อน

วันที่ 12 มีนาคม 2542 จังหวัดสมุทรปราการ ได้ขอความร่วมมือไปยังสำนักงานประมงจังหวัดให้ศึกษาผลกระทบจากโครงการบ่อบำบัดน้ำเสียสมุทรปราการในท้องที่ตำบลคลองด่าน

วันที่ 9 สิงหาคม 2542 ได้มีการประชุมทางเทคนิควิชาการขึ้น ณ ห้องประชุมกรมควบคุมมลพิษ เกี่ยวกับระบบบำบัดน้ำเสียสมุทรปราการ ตามคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เหตุผลของการพิจารณาให้มีโรงบำบัดน้ำเสียแห่งเดียวแทนสองแห่งตามที่ได้เสนอไว้คือการมีโรงบำบัดน้ำเสียทางฝั่งตะวันตกระบายลงคลองสรรพสามิต จะมีปัญหาในเรื่องขีดความ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สามารถในระดับต่ำของลำคลองในการเป็นแหล่งรองรับน้ำทิ้ง และหากเปลี่ยนมาระบบน้ำทิ้งลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา ก็จะมีปัญหาจากการสะสมความสกปรกในลำน้ำเจ้าพระยาตอนล่าง อันเนื่องมาจากอิทธิพลน้ำขึ้นน้ำลง ทำให้ความสกปรกยังหลงเหลืออยู่ในน้ำทิ้งไม่สามารถระบายออกสู่ทะเล เพราะถูกดันให้ไหลย้อนกลับในขณะที่น้ำขึ้น ผลเสียที่จะตามมาคือ เกิดการสะสมความสกปรกมากขึ้นในลำน้ำเจ้าพระยาตอนล่าง แต่กรมควบคุมมลพิษไม่กลัวว่าวคลองด้านที่เป็นแหล่งอาหารของชุมชน และเป็นอ่าวปิดจะเกิดการสะสมของสิ่งสกปรก

ข้อคิดเห็น (คัดค้าน) โครงการบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนคลองด่าน จังหวัดสมุทรปราการ

- เห็นด้วยกับโครงการที่ต้องบำบัดน้ำเสียสมุทรปราการ เพียงแต่ต้องเลือกวิธีที่เหมาะสมกับสภาพของเมืองไทย และต้องคำนึงถึงความประหยัดในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจในช่วงนี้
- ระบบบำบัดรวมที่คลองด่านใช้ระบบบำบัดแบบ extended aeration activated sludge (EAAS) มีราคาลงทุนมากเกินไป คือ 23,000 บาท ส่วนหนึ่งของปัญหาคือ พื้นที่เป็นดินเหนียวการใช้เสาเข็มจะแพงมาก และโอกาสทรุดตัวสูง
- หากมีการแก้ไขเพิ่มเติมระบบนี้ โดยจัดการน้ำที่ผ่านระบบบำบัดแล้วไปใช้โดยตรงทางการเกษตรหรือไปเติมในบ่อน้ำบาดาลเพื่อแก้การทรุดตัวของพื้นดินต้องลงทุนเพิ่มอีกประมาณ 30,000 ล้านบาท
- ทางประมงจังหวัดสมุทรปราการ เสนอว่า หากจะระบายน้ำที่ผ่านระบบแล้วลงทะเลที่คลองด่านก็จะกระทบกับการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง เช่น หอยแครง กุ้ง เพราะเป็นอ่าวปิด และน้ำบำบัดจะเจือจางน้ำทะเลให้ความเค็มลดลงส่งผลต่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของคนในชุมชน
- โครงการนี้ขาดการทำ EIA ดังนั้นงานที่ทำมาจึงถือว่าเป็นโมฆะ
- ระบบบำบัดที่บางปลาคน บางปู และคลองด่านข้างต้นต้องลงทุนสูงถึง 13,000 ล้านบาท ยังไม่รวมค่าบริการในการกำจัดสารโลหะหนักอีกด้วย การสะสมของสารพิษระยะเวลานานๆ ก็ต้องมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในบริเวณนี้แน่นอน
- ระบบบำบัดขนาดใหญ่มากไม่เป็นที่นิยม เพราะเป็นการลงทุนที่สูงมาก โดยเฉพาะค่าท่อน้ำเสียที่มีขนาดใหญ่ และต้องใช้วิธีดันท่อ จะมีราคาแพงมากคิดเป็นค่าท่อ 70-80 % ของค่าก่อสร้างทั้งหมด
- ทางเลือกอื่นมีเหมาะสมกว่า

- ตัวอย่างระบบรวบรวม และบำบัดน้ำเสียที่ขนาดใหญ่ที่เพิ่งเดินระบบมาได้ 2-3 เดือนที่ผ่านมา ของกรมควบคุมมลพิษ และระบบอื่นๆอีกหลายแห่ง สร้างเสร็จแต่ไม่มีเงินจ่ายค่าไฟฟ้าในการเดินระบบ เนื่องจากเก็บค่าธรรมเนียมไม่ได้ เงินที่ลงทุนก่อสร้างไปจึงถือว่าเปล่าประโยชน์
- การใช้ระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการสร้างอาจไม่เหมาะสมกับพื้นที่ และสิ่งแวดล้อม
- เหตุผลในการย้ายจากที่เดิมมาที่คลองด่าน ไม่คุ้มค่าลงทุนอีก 10,000 ล้านบาท เพราะต้นทุนสูงขึ้น แต่ประโยชน์ก็ลดลง และมีชาวบ้านเดือดร้อนอีกหลายพันครอบครัว

ดังนั้นจึงขอยืนยันได้ว่า การสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียในท้องที่ตำบลคลองด่าน แล้วปล่อยน้ำทิ้งลงสู่ทะเลวันละ 525000 ลูกบาศก์เมตร จะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรทางน้ำ และวิถีชีวิตของชาวประมงในตำบลคลองด่านและใกล้เคียงอย่างแน่นอน เพราะบริเวณแนวท่อปล่อยน้ำทิ้งอยู่ใกล้กับปากแม่น้ำบางปะกง และอยู่ติดกับปากแม่น้ำคลองด่านเพียง 1 กิโลเมตร ซึ่งระบบบำบัดที่ใช้ในโครงการไม่สามารถกำจัดโลหะหนักไนโตรเจนและฟอสฟอรัสออกได้

เมื่อเดือนพฤษภาคม 2543 ADB ธนาคารเงินกู้เพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย ได้จัดการประชุมขึ้นที่เชียงใหม่ ชาวคลองด่านได้เดินทางไปยื่นหนังสือต่อประธาน ADB ผ่านประธาน กป.อพช. ร่วมกับกลุ่มเครือข่ายองค์กรประชาชน 38องค์กร กรณีบ่อบำบัดน้ำเสียที่สร้างในท้องที่ตำบลคลองด่าน มีใ้การแก้ไขปัญหามลพิษ แต่เป็นโครงการคอร์ปชั่นที่ทำลายแหล่งอาหารของประเทศ และวิถีชีวิตชุมชนดั้งเดิม

วันที่ 30 มิถุนายน 2543 รองประธานภาคตะวันตกของ ADB ได้มีหนังสือถึงนายเดช พุ่มคชาประธาน กป.อพช. กรณีบ่อบำบัดน้ำเสียคลองด่าน ADB ได้กล่าวถึงแนวทางที่กำหนดไว้ 4 ประเด็น มีประเด็นที่สองที่ ADB ได้มีการเจรจากับทางรัฐบาลถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดเตรียมแผนการจัดถิ่นที่อยู่ใหม่ และจ่ายค่าชดเชยแก่ผู้ได้รับผลกระทบ ปัจจุบันตำบลคลองด่านมีเนื้อที่ประมาณ 37,500 ไร่ มี 14 หมู่บ้าน มี 6,418 หลังคาเรือน มีประชากรประมาณ 31,300 คน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงและเนื่องด้วยประมงเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจ อยู่ในลักษณะเศรษฐกิจแบบพอเพียง เลี้ยงตัวเองได้ ด้านเศรษฐกิจมี 3 ธนาคารใหญ่ ด้านศาสนามี 10 วัด มีสุเหร่า 3 แห่ง ด้านการศึกษามี 14 โรงเรียน ที่ผ่านมารัฐกิจภาคอุตสาหกรรมล้มละลาย ทำให้ชาติต้องวิกฤติทางด้านเศรษฐกิจ แต่ชาวตำบลคลองด่านมิได้รับผลกระทบ เพราะไม่ได้เกี่ยวกับภาคอุตสาหกรรม พื้นที่ในตำบลคลองด่านตามผังเมืองไม่มีสีม่วงเพื่อการอุตสาหกรรม พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สีเขียวเพื่อการเกษตรกรรมเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทำประมงชายฝั่ง การทำอาชีพประมงเป็นอาชีพที่ยั่งยืน เพราะมีรายได้อย่างต่อเนื่อง การที่กระทรวง

วิทยาศาสตร์นำเอาของเสียจากภาคอุตสาหกรรมมาทำลายภาคเกษตรกรรมเป็นการกระทำที่ไม่สมควรเป็นอย่างยิ่ง

จากการที่จังหวัดสมุทรปราการเป็นจังหวัดที่มีโรงงานอุตสาหกรรมมากที่สุดของประเทศ จึงก่อให้เกิดปัญหามลพิษทางน้ำ สาเหตุจากเจ้าของผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมส่วนหนึ่งขาดความรับผิดชอบต่อสังคม ลักลอบปล่อยน้ำเน่าลงสู่ทะเล การป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำของจังหวัดสมุทรปราการเป็นสิ่งดี แต่เหตุที่ก่อให้เกิดปัญหามลพิษอยู่ที่ใด เราควรจะไปแก้ที่ต้นเหตุ นั่น มิใช่โยนปัญหาไปให้ผู้อื่น

9 มีนาคม 2542 ได้มีหนังสือยื่นถึงคณะอนุกรรมการปกครองสภาผู้แทนราษฎร ที่มีหน้าที่ตรวจสอบการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนและปัญหาการใช้เงินงบประมาณให้ตรวจสอบการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนและปัญหาการใช้เงินงบประมาณ ให้ตรวจสอบการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนและปัญหาการใช้เงินงบประมาณ ให้ตรวจสอบการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียในท้องที่ตำบลคลองด่าน ของกระทรวงวิทยาศาสตร์ โดยกรมควบคุมมลพิษ

วันที่ 30 มีนาคม 2543 มีรายงานผลพิจารณาศึกษาญาติ เรื่อง โครงการการจัดการน้ำเสียในเขตชุมชน และปัญหาการใช้งบประมาณก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนของคณะกรรมการปกครองสภาผู้แทนราษฎร ถึงประธานสภาผู้แทนราษฎร กรณีโครงการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียในเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ บริเวณพื้นที่ตำบลคลองด่าน อำเภอบางบ่อ การดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ถูกขั้นตอน และมีลักษณะไม่โปร่งใส 5 ประเด็น

1. มิได้ศึกษาผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม
2. จะทำลายสิ่งแวดล้อม และส่งผลกระทบต่อชีวิตของชุมชนคลองด่าน และพื้นที่ใกล้เคียง
3. ตามแผนการดำเนินโครงการนั้นจะต้องมีการถมคลองสาธารณะประโยชน์
4. ในการจัดหาพื้นที่เพื่อดำเนินโครงการนั้น กรมควบคุมมลพิษได้ซื้อที่ดินรวม 17 ไร่ เนื้อที่ 1,900 ไร่ ราคาเฉลี่ย 1 ล้านบาทต่อไร่ แพงเกินความจริง ดังนั้นการจัดซื้อที่ดินดังกล่าวน่าจะมีเรื่องของผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง นอกจากนี้คณะกรรมาธิการได้เดินทางไปตรวจข้อเท็จจริง ณ พื้นที่ดังกล่าว พบว่ามีพื้นที่จำนวนหลายไร่จมอยู่ในทะเลด้วย
5. รัฐควรทบทวนเรื่องระบบนิเวศน์ และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน ตลอดจนงบประมาณของประเทศในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน และหาแนวทางยับยั้งโครงการดังกล่าวไว้ก่อน จนกว่าจะหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การประเมินค่าลงทุนและค่าธรรมเนียมในการบำบัดน้ำเสียของโครงการระบบรวบรวม และบำบัดน้ำเสียสมุทรปราการโดยวิธีทางเลือกต่าง ๆ

ทางเลือกที่1 แก่ระบบบำบัดน้ำเสียเดิมของโรงงาน หรือ On Site Treatment OST ที่ใช้งานไม่ได้ มาตรฐานให้ใช้งานได้เป็นไปตามมาตรฐาน ตาม พรบ. โรงงาน 2535 แก่ไขสารพิษโลหะหนัก ออกไปด้วย จะใช้งบ 600-1,200 ล้านบาท

ข้อดี- ลดค่าใช้จ่ายให้โรงงาน

- ไม่ทำให้รุดตติขัด

ทางเลือกที่2 ใช้น้ำเสียสดทั้งหมดส่งผ่านรางระบายน้ำแล้วใช้โดยตรงเพื่อการเกษตร แต่ต้องเอา โลหะหนักและ สารพิษออกก่อน จะใช้งบ 1,000 ล้านบาท

ข้อดี- ลดค่าใช้จ่าย

- ภูมิปัญญาคนไทย

ทางเลือกที่3 ใช้ระบบบ่อรวบรวม และบำบัดน้ำเสียที่2แห่ง คือ คลองบางปลาจืด และบางปู ตาม ข้อเสนอแนะของวิศวกรที่ปรึกษา แต่ยังไม่ได้งบประมาณกำจัดสารพิษ โลหะหนัก ใช้งบ 13,000 ล้านบาท

ข้อดี- สร้างงานให้ท้องถิ่น

- มีเทคโนโลยีดินทอที่มีประสิทธิภาพ
- ไม่มีปัญหาน้ำเสียที่คูคลองอีกต่อไป

ข้อเสีย- ลงทุนสูง ไม่คุ้มเมื่อเทียบกับสองทางเลือกแรก

- รัฐต้องนำภาษีอากรของคนทั้งประเทศมาใช้
- ยังต้องกำจัดสารพิษและโลหะหนักที่ต้นทาง
- ต้องใช้วิธีดินทอ ทำให้มีราคาแพง
- ค่าธรรมเนียมไม่ชัดเจน

ทางเลือกที่4 ใช้ระบบบ่อรวบรวม และบำบัดน้ำเสียรวมเหลือ 1 แห่งที่คลองด่าน ใช้งบ 23,000 ล้านบาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อดี- สร้างงานให้ท้องถิ่น

- มีเทคโนโลยีต้นทอที่มีประสิทธิภาพ
- ไม่มีปัญหาน้ำเสียที่คูลองอีกต่อไป

ข้อเสีย- การลงทุนสูง

- ดินเหลว โครงสร้างที่ได้ต้องใช้เงินก่อสร้างเพิ่มขึ้น
- ท่อยาว 3.35 กม. ยังไม่พบพื้นที่เพาะเลี้ยงหอยแมลงภู่ ซึ่งจะอยู่ในน้ำเค็ม ต้องต่อท่อยาว 12 กม. จึงจะพ้นพื้นที่เพาะเลี้ยง
- ระบบนี้ควบคุมกลิ่นไม่ได้
- เป็นอ่าวปิด น้ำไหลวน น้ำที่ปล่อยลงมาเป็นน้ำจืดจะวนอยู่ในทะเล น้ำจืดจะทำให้เสียหายต่ออาชีพเลี้ยงหอยแมลงภู่
- มีการซื้อที่ดินแพงเกินจริง
- สารพิษ โลหะหนัก จะสะสมที่หน้าดิน กระทบต่อการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง

ทางเลือกที่ 5 ใช้ระบบท่อรวบรวมและบำบัดน้ำเสียเหมือนทางเลือกที่ 4 มีการแก้ไขไม่ระบายน้ำที่ผ่านระบบลงทะเล แต่นำไปใช้ในการเกษตร ยังไม่ได้กำจัดสารพิษโลหะหนัก 30,000 ล้านบาท

ข้อดี- สร้างงานให้ท้องถิ่น

- มีเทคโนโลยีต้นทอที่มีประสิทธิภาพ
- ไม่มีปัญหาน้ำเสียที่คูลองอีกต่อไป

ข้อเสีย- แก่กลิ่นเหม็นได้

- ดินเหลวมาก โครงสร้างที่ได้ต้องใช้เงินก่อสร้างเพิ่มขึ้น
- ต่อท่อออกไปเป็น 12 กม.
- เติมน้ำที่บำบัดแล้วลงใต้ดินจะลดการทรุดตัวของดิน
- เป็นอ่าวปิด น้ำไหลวน น้ำที่ปล่อยลงมาเป็นน้ำจืดจะวนอยู่ในทะเล น้ำจืดจะทำให้เสียหายต่ออาชีพเลี้ยงหอยแมลงภู่
- น้ำที่ผ่านระบบบำบัดนำไปใช้ในการเกษตรโดยตรงหรือจำหน่ายเป็นน้ำเกรด 2 ใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ขาดรายละเอียดโครงสร้างของค่าธรรมเนียมที่รัฐอุดหนุน ซึ่งรวมค่าก่อสร้างและค่าเดินระบบ และบำรุงรักษา

สรุปข้อมูลด้านการประมงกัลผลกระทบจากโครงการระบบบำบัดน้ำเสียตำบลคลองด่าน อำเภอบางปะอิน จังหวัดสมุทรปราการ

ตำบลคลองด่านตั้งอยู่บนชายฝั่งทะเลด้านทิศตะวันออกของอ่าวไทย มีพื้นที่
ประมาณ 37,000 ไร่ ติดชายฝั่งทะเลยาว 6 กิโลเมตร ประกอบด้วย 14 หมู่บ้าน 6,418 หลังคา
เรือน มีประชากร 31,339 คน เป็นชาย 15,661 คน และหญิง 15,678 คน โดยมีประชากรแฝงที่
อาศัยอยู่ประมาณ 10,000 คน

มีลำน้ำสำคัญ คือ คลองด่านประกอบด้วยพื้นที่ตั้งอยู่ติดกับชายฝั่งทะเล ดังนั้น
ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านประมงเป็นหลัก

สภาวะการประมง

1. ประมงน้ำจืด ด้านทิศตะวันออกและทิศเหนือที่อยู่ห่างชายฝั่งทะเลเป็นพื้นที่น้ำจืด เหมาะแก่
การประกอบอาชีพเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและทำประมงชายฝั่งน้ำจืด ได้แก่
  - 1.1 การเพาะเลี้ยงปลาสลิด จำนวน 541 ราย พื้นที่ 13,879 ไร่
  - 1.2 การเพาะเลี้ยงปลาเบญจพรรณ (ปลานิล ปลาดุกเพียน ปลาช่อน ปลาหมอ
) จำนวน 8 ราย พื้นที่ 140 ไร่
  - 1.3 การเพาะเลี้ยงปลาดุก (ดุกเทศ) จำนวน 2 ราย พื้นที่ 21 ไร่
2. การประมงน้ำกร่อย ทางทิศใต้ติดกับชายฝั่งทะเล และปากคลองของคลองด่าน เป็นพื้นที่น้ำ
ทะเลท่วมถึง เหมาะแก่การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำกร่อย
การเลี้ยงกุ้งแบบธรรมชาติร่วมกับการเลี้ยงหอยแครง มีผู้เลี้ยงจำนวน 35 ราย พื้นที่ 1,373 ไร่
ในปี 2541 ธุรกิจการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำได้ขยายตัวมากเนื่องจากกุ้งมีราคาสูง ทำให้เกษตรกรทั้งในเขตที่น้ำจืดน้ำกร่อยมาทำการเพาะเลี้ยงกุ้งจำนวนมาก จากระยะกลางปี
2542 เป็นต้นมา การเพาะเลี้ยงกุ้งเกิดภาวะขาดทุน เนื่องจากราคากุ้งตกต่ำ และกุ้งเป็นโรค
เกษตรกรจึงหันมาเพาะเลี้ยงกุ้งแบบธรรมชาติ หอยแครง และปลากระพงขาวแทน
3. การประมง มีลำน้ำติดต่อกับทะเล เกษตรกรประกอบอาชีพด้านการประมงทะเลที่สำคัญแห่ง
หนึ่งของจังหวัดสมุทรปราการ เนื่องจากมีเรือประมงในเชิงพาณิชย์ และประมงชายฝั่งทะเลพื้น
บ้านเป็นจำนวนมาก ประกอบด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 3.1 อวนลากคู่ จำนวน 158 คู่ ราคาพร้อมอุปกรณ์ประมาณ 20-30 ล้านบาทต่อคู่ ใช้แรงงาน 13/18 คนต่อคู่ ทำการประมงในทะเลลึกนอกเขตจังหวัดและนอกลำน้ำไทย ทำการประมงตลอดทั้งปี
- 3.2 อวนลากแผ่นตะเฆ่ จำนวน 7 ลำ ราคาพร้อมอุปกรณ์ประมาณ 10-15 ล้านบาทต่อลำ ใช้แรงงาน 10 คนต่อลำ ทำการประมงเช่นเดียวกับอวนลากคู่
- 3.3 อวนลากคานถ่าง จำนวน 10 ลำ ราคาพร้อมอุปกรณ์ประมาณ 5-7 ล้านบาทใช้แรงงานประมาณ 4 คนต่อลำ ทำการประมงนอกเขตชายฝั่ง 3,000 เมตร ทั้งในเขตจังหวัดและนอกเขตจังหวัด
- 3.4 อวนรุน จำนวน 62 ลำราคาพร้อมอุปกรณ์ประมาณ 7แสน- 1.2ล้านบาทต่อลำ ใช้แรงงาน 3 คนต่อลำทำการประมงนอกเขตชายฝั่ง 3,000 เมตร ทั้งในเขตจังหวัดและนอกเขตจังหวัด
- 3.5 อวนล้อมซั้ง จำนวน 9 ลำ ราคาพร้อมอุปกรณ์ประมาณ 12-15 ล้านบาท ใช้แรงงาน 20 คนต่อลำ ทำการประมงนอกเขตชายฝั่ง 3,000 เมตร นอกเขตจังหวัดสมุทรปราการ
- 3.6 อวนไครหมึก จำนวน 6ลำ ราคาพร้อมอุปกรณ์ประมาณ 4-5 ล้านบาทต่อลำ ใช้แรงงานคน 5 คนต่อลำ ทำการประมงนอกเขตชายฝั่ง 3,000 เมตร ทั้งในเขตจังหวัดและนอกเขตจังหวัด
- 3.7 เรือคราดหอย (หอยลาย) จำนวน 24 ลำ ราคาพร้อมอุปกรณ์ประมาณ 1.5-2.5ล้านบาทต่อลำ ใช้แรงงานคน 3 คนต่อลำ
- 3.8 อวนลอยกุ้ง อวนจมปู อวนปลา จำนวน 33 ลำ 4-7แสนบาทต่อลำ ชาวประมงจะใช้เครื่องมือ 3 ชนิดนี้หมุนเวียนตามความเหมาะสมของสัตว์น้ำแต่ละฤดูกาล ใช้แรงงาน 2 คนต่อลำ ทำการประมงในเขต 3,000-5,000 เมตร
- 3.9 โป๊ะ หอยแมลงภู่ จำนวน 27 ราย 1-1.5 ล้านบาท ใช้แรงงาน 8-11 คน แหล่งปักสร้างโป๊ะหอยแมลงภู่อยู่ในเขต 2,000-6,000 เมตรจากชายฝั่ง ทำการประมงระหว่างเดือนพฤศจิกายน-ตุลาคมของทุกปี
- 3.10 รุนเคย จำนวน 30 ราย โดยการไต่เดินรุนอวนหรือเรือขนาดเล็กรุนแคบที่น้ำตื้นชายฝั่ง ทำการประมงระหว่างเดือนมิถุนายน-ตุลาคมของทุกปี
- 3.11 เกี่ยวปลาตุกทะเล จำนวน 7 ราย ทำการประมงโดยใช้เบ็ดตัวใหญ่ติดกับไม้ แล้วดำน้ำเกี่ยวปลาตุกทะเลที่อาศัยหลักปักโป๊ะ/หอยแมลงภู่ ทำการประมงระหว่างเดือน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พฤศจิกายน-ตุลาคมของทุกปี

นอกจากนี้ยังมีชาวประมงที่เดินเก็บหอยต่างๆ ส่วนใหญ่เป็นหอยแครง ในช่วงน้ำทะเลลดลงอีก 10-20 ราย

ผลกระทบที่เกรงว่าจะได้รับ

1. ท่อลำเลียงและท่อปล่อยน้ำบำบัดมีความยาวจากชายฝั่งทะเลประมาณ 3300 เมตร โดยมีจุดแรกถึงปลายท่อปล่อย จำนวน 100 ท่อ ความยาวประมาณ 680 เมตร เป็นการปล่อยน้ำที่ใกล้ชายฝั่งและตื้นมาก
จากการสำรวจพื้นที่แนวท่อลำเลียงและท่อปล่อยน้ำบำบัด เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2543 ในช่วงเวลา 13.30-14.30 น. วัดระดับน้ำลึกที่ปลายท่อปล่อยสุดท้ายได้เท่ากับ 3.30 เมตร เมื่อเทียบกับระดับน้ำในกรมอุทกศาสตร์กองทัพเรือปี 2543 ที่สันดอนเจ้าพระยา (สมุทรปราการ) ของวันที่ 9 มีนาคม 2543 มีความลึกที่ 1.8 เมตร
2. น้ำบำบัดที่ปล่อยออกจากท่อในช่วงระดับพื้นจากผิวน้ำทะเล และที่ตื้นจะทำให้ น้ำที่ปล่อยออกไปเซาะดินเลน จะทำให้น้ำขุ่นมาก
3. ในมวลน้ำทะเลชายฝั่งจะมีสัตว์น้ำวัยอ่อน ตลอดจนถึงสัตว์น้ำที่ฝั่งตัวบริเวณชายฝั่ง จะได้รับผลกระทบจากน้ำจืด
4. ในช่วงมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และตะวันออกเฉียงใต้ลมที่จะพัดเข้าฝั่งจะพัดมวลน้ำเข้าฝั่งด้วย ทำให้พื้นที่บริเวณนี้ปริมาณน้ำจืดเพิ่มขึ้น การแพร่กระจายการแพร่กระจายน้ำจืดลงสู่ด้านนอกเป็นไปได้เท่าที่ควร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

งบประมาณการผลิตภาพยนตร์สารคดี เรื่องโรงบำบัดน้ำเสีย

ค่าใช้จ่ายก่อนเตรียมการผลิต (pre-production)

-ค่าอุปกรณ์ประกอบฉาก	250 บาท
-ค่าฟิล์ม kodak 100 3 ม้วน	300 บาท
-ค่าล้างฟิล์ม	595 บาท
-ค่าเทป sony 2 ม้วน	700 บาท
-ค่าบอร์ดงาน	100 บาท
-ค่าซ่อม adapter	200 บาท

ค่าใช้จ่ายระหว่างผลิต (production)

ค่าใช้จ่ายทีมงาน

-ค่าอาหาร	250 บาท
-ค่าเดินทางทีมงาน	500 บาท

ค่าใช้จ่ายกองถ่าย

-ค่าเดินทางโดยเรือ	100 บาท
-ค่าเดินทางกองถ่าย	2000 บาท

ค่าใช้จ่ายหลังการผลิต (post production)

-ค่าเทปวีดีโอ 2 ม้วน	200 บาท
-ค่า cd เพลงที่ใช้ประกอบหนัง	300 บาท
-ค่าตัดต่อ	1500 บาท

ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด

-ค่าพรินงาน	1000 บาท
-ค่าซีร็อกงาน	500 บาท

รวม 8495 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
หมายเหตุ : ไม่ได้รวมค่าอุปกรณ์ที่ใช้ถ่ายทำ
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีเหตุผลบางประการที่ต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพประกอบ

1.1 บ้านลุงสนิท แก่นแก้ว

เอกราคา
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ 1.2 ลานหลังบ้านที่ใช้เย็บอวนและขึ้นปลารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5 อวนล้อม

เอกสาร

ศา

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งความเปลี่ยนแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงวงจรถ่ายเอกสารออกซึ่งมีระบุไว้
1.6 เรือปลาที่ไม่ใช่ ลุงสนิทจะเอาต้นจากมาบังเพื่อป้องกันกาวที่ทาไว้ไม่ให้หลุดออกจากเรือ

1.7 เรือของเพื่อนบ้านออกจากท่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่เตรียมไว้สำหรับการเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงแก้ไขใดๆ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.8 เรือริมชายฝั่ง

1.9 คนคลองด่านร่วมลงชื่อไม่เห็นด้วยกับการก่อสร้างโรงบำบัดน้ำเสีย

เอกสารนี้เป็นเอกสารราชการสงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ต่างหาก
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกที่ 1:10 คนคลองด่านมาร่วมประชุมเรื่องโรงบำบัดน้ำเสีย ครั้งที่มีการนำไปใช้

1.11 คนคลองด่านให้ความสนใจกับข้อมูล โรงบำบัดน้ำเสีย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นักแสดง

ลุงสนิท แก่นแก้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารของงานวิจัยที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถเผยแพร่หรือใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นได้โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลง **ป่าสัมปโลย้ง แก่นแก้ว** จำของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดช. นิพนธ์ เชิดฉาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

ประวิทย์ แต่งอักษร , มาทำหนังกันเถอะ , บริษัทอัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) , บริษัทอัมรินทร์บุ๊คเซนเตอร์ , 2541

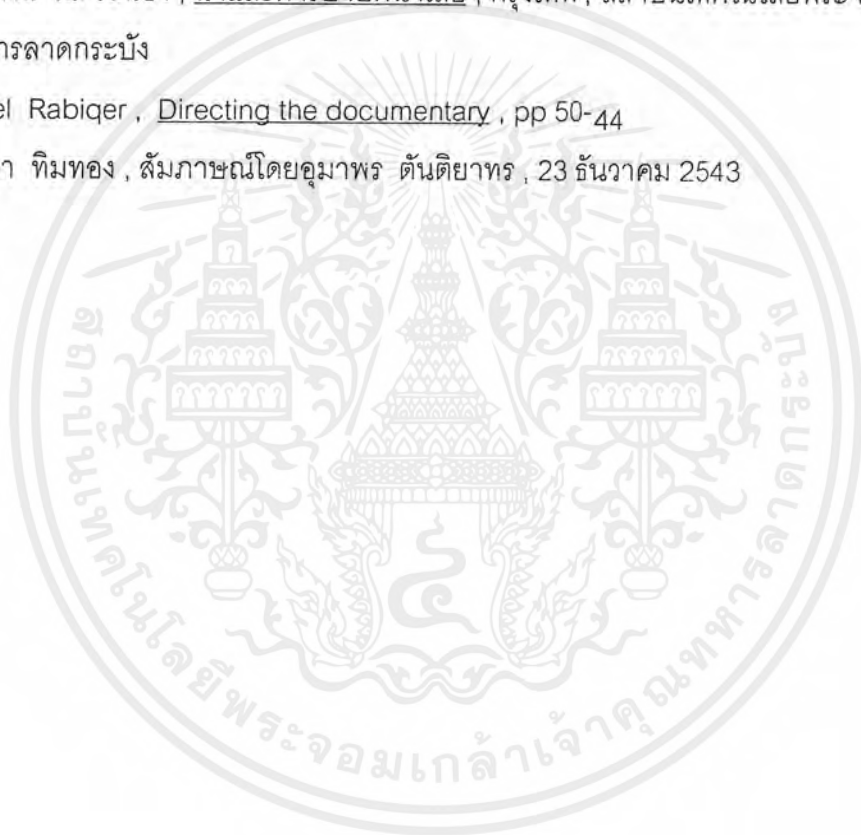
บรรจง โกศัลย์วัฒน์ , ภาพยนตร์สารคดี , กรุงเทพฯ , สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2531 , หน้า 18-20

อิทธิฤทธิ์ ประคำทอง , โลกสีเขียว , บริษัทอัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) , บริษัทอัมรินทร์บุ๊คเซนเตอร์ , 2542 , หน้า 44-58

นवलพรรณ ณ. ระนอง , น้ำและการบำบัดน้ำเสีย , กรุงเทพฯ , สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

Michael Rabiqer , Directing the documentary , pp 50-44

คุณเฉลา ทิมทอง , สัมภาษณ์โดยอุมาพร ตันติยาทร , 23 ธันวาคม 2543

iii

ประวัติผู้เขียน

อุมาพร ดันติยาทร เกิดวันที่ 1 เมษายน 2521 ที่กรุงเทพฯ ศึกษาที่โรงเรียนสตรีสมุทรปราการในชั้นมัธยมปลาย ก่อนจะไปเรียนทางด้านปรัชญาที่คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (วิทยาเขตปัตตานี) เป็นเวลา 1 ปี จากนั้นจึงมาศึกษาต่อที่สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังในสาขานิเทศศิลป์ เอกภาพยนตร์ และ วีดีโอ ในระหว่างการศึกษา ก็ได้เขียนบทสารคดีส่งประกวดของสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ และร่วมกับเพื่อนส่งสารคดี "ร้านเหล้าเข้าใกล้นักศึกษา" เข้าประกวดในงานแฟงกูธร และได้รับรางวัลที่ 3 ในงานนั้น ทำให้รู้สึกมีแรงบันดาลใจที่จะทำสารคดี แล้ววันหนึ่งก็ได้ทำสารคดีกับทีมงานคลองเตยลือลือ 6 เกี่ยวกับน้ำฝน เด็กหญิงวัย 6 ขวบที่กำลังป่วยเป็นโรคเอดส์ ทำให้ได้เรียนรู้และซึมซับความเป็นสารคดีมากขึ้นไปอีก ดังนั้นจึงตัดสินใจทำศิลปนิพนธ์เป็นหนังสือสารคดี โดยที่เนื้อเรื่องเกี่ยวข้องกับบ้านเกิดของตัวเองที่สมุทรปราการ เพราะมีโอกาที่จะให้อะไรแก่คนในชุมชนและในขณะเดียวกันก็ได้เรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำหนังสือสารคดีหลังจากที่ได้เรียนรู้ทางทฤษฎีมาแล้วอีกทาง

บรรณานุกรม

- ประวิทย์ แต่งอักษร , มาทำหนังกันเถอะ , บริษัทอัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) : บริษัทอัมรินทร์บุ๊กเซนเตอร์ , 2541
- บรรจง โกศัลย์วัฒน์ , ภาพยนตร์สารคดี , กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2531
- อิทธิฤทธิ์ ประคำทอง , โลกสีเขียว , บริษัทอัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) , บริษัทอัมรินทร์บุ๊กเซนเตอร์ , 2542
- นवलพรรณ ณ. ระนอง , น้ำและการบำบัดน้ำเสีย , กรุงเทพฯ , สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- Michael Rabiqer , Directing the documentary , New York ,1992
- คุณเฉลา ทิมทอง , สัมภาษณ์โดยอุมาพร ตันติยาทร , 23 ธันวาคม 2543

